

Universitätsbibliothek Wuppertal

Ērodotu Alikarnassēos Historiōn Logoi 9, epigraphomenoi Musai

Herodotus

Genevae, 1618

De Persarum legibus et institutis

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1452](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1452)

A P P E N D I X
A D H E R O D O T V M ,
De Legibus & Institutis tam Persicis
quam Aegyptiacis.

Ut ea diuersis auctoribus ab H. STEPHANO fuit adiecta.

D E
P E R S A R V M
L E G I B V S E T I N S T I -
T V T I S , E X D I V E R -
fis historicis.

E X X E N O P H O N T E ,
Pedia Cyri libro I.

Π Ε Ρ Σ Ι Κ Ω Ν
Ν Ο Μ Ω Ν Κ Α Ι ' Ε Θ Ω Ν ,
Ε Κ Δ Ι Α Φ Ο Ρ Ω Ν Σ Υ Γ -
γραφίων.

Ε Κ Τ Ο Υ Ξ Ε Ν Ο Φ Ω Ν Τ Ο Σ , Π Α Ι -
δείας Κύρου βιβλίω α΄.

PRIMA his legibus cura à bono publico videtur initium sumere. Haud enim incipiunt itidem ut alia plurimæ ciuitates, quæ parentibus permittentes pro voluntate filios educare, & ætate prouectioribus pro arbitrio vitam agere, eis iubent ne furentur, ne rapiant, ne in alienas ædes ingredi-antur vi, ne iniuste percutiant quenquã, ne adulterium patrent, ne principis imperium detrectent, reliquaque huiusmodi eodem pacto. quod siquid horum transgressus quis fuerit, pœnam in eum statuerunt. At Persarum leges anticipantes, maxime curant ne initio tales sint ciues ut cuiusquam vel improbitatis vel turpitudinis desiderio capi-antur.

Curant autem illud hoc pacto. Est illis forum quod vocatur liberum, ubi & regix, & alia sunt palatia. Hinc & venalia, circumforanei, & horum clamores atque ineptix in alium locum reiecta sunt, ne horum turba compositis eorum moribus qui institutionem adepti sunt, misceatur. Est autem forum circa palatia distributum in partes quatuor, quarum vna est puerorum, altera puberum, tertia viroium, qui perfectam ætatem iam agunt:

ΥΤΟΙΣ δὲ δοκῶσιν ὅτι νόμοι ἀρχαῖοι τῶν κρινοῦ ἀγαθῶν ὅτι μελοῦμενοι. ἔχ' ὁμοίως γὰρ πλείσταις πόλεσιν ἀρχονται. ἀλλ' ἂν μὴ γὰρ πλείσται πόλεις, ἀφ' ἧσιν παμδύβη ὅπως ἴς ἐθέλοι ἑαυτῶν παῖδας, καὶ αὐτοῖς ἑὸν παροεσβυτέρες ὅπως ἐθέλοι διαφύγειν, ὅτι πατήροσιν αὐτοῖς μὴ κλέπτειν, μὴ ἀρπάξαι, μὴ βία εἰς οἰκίδην παρεῖναι, μὴ παῖειν ὄν μὴ δίκαιον, μὴ μοχεύειν, μὴ ἀπειθεῖν ἀρχῆν, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα αὐτῶν ἴσ' ἡ δέ τις τῶν ἡγεμονῶν, ἡγεμονίας αὐτοῖς ἐπέθεσαν. ὅτι Περσικοὶ νόμοι, παρελαβόντες ὅτι μέλονται ὅπως πτωχῶν δὲ μὴ τοιοῦτοι ἔσονται ὅτι πολῖται ὡς πονηροῦ ἴνους ἔργου ἢ ἀγροῦ ἐφίεσθαι.

Ἐπιμέλονται ὅτι ὡς ἐστὶν αὐτοῖς ἐλθόντες ἀρχαῖα καλοῦμενοι, ἐνταῦθα τε βασιλεία καὶ τὰ δῆλα ἀρχαῖα πεποιήται ὅτι τελευτῶν τὰ μὲν ὄνια, καὶ οἱ ἀγροῦ, καὶ αἱ τῶν φωνῶν καὶ ἀπερθεαλίαι ἀπελήλυθον. εἰς δὲ δῆλον ὅτι ὡς μὴ μιγνύται ἡ τῶν τέρβη τῆς πεπαυμένων διχοσμία. διήρηται δὲ αὐτὴ ἡ ἀρχαῖα ἢ τῶν ἀρχαῖα ἐς τέσσαρα μέρη τῶν δὲ ἐστὶν ἐν μὲν παισὶν, ἐν ὅτι ἐφήβοις, ἄλλο τελείοις ἀνδράσιν,

1 Magistratus imp. 2 Tertia eorum qui virilem ætatem attigerunt. Vel, eorum qui matura sunt ætate. Sic paulo post.

ἄλλοις τῶν τὰ στρατόσιμα ἐπι γερύουσι. νό-
 μα δὲ εἰς τὰς αὐτῶν χώρας ἕκαστοι τούτων παρει-
 σιν, ④ μὲν παῖδες, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, καὶ ④ τελείοι
 ἄνδρες. ④ δὲ γεραίτεροι, ἡλικίᾳ ἀν' ἑκάστῳ παρεχού-
 ρη: πλὴν ἐν τῇ τεταγμένῳ ἡμέρᾳ, ἐν αἷς δὲ
 αἰεὶς πῆρται. ④ δὲ ἐφηβοὶ καὶ κριμύται παρὶ
 τὰ ἀρχαῖα, σιωτῶσι γυμναστικῶσιν, πλὴν τῶν
 γεραμικῶτων. ἔπει δὲ οὐτὲ ἐπισημαῖται, ἢ μὴ
 παρρηθῆ πῆρται οὔτε πολλάκις ἀπειναὶ κα-
 λόν. ἀργοντες δὲ ἐφ' ἑκάστῳ τούτων τῶν μερῶν 10
 εἰσὶ δώδεκα (δώδεκα γὰρ καὶ Περσῶν φυλαὶ διη-
 ριῦται) καὶ ἐπιμύσει πασι ἐκ τῶν γεραμικῶτων
 * ἡρημῶσι] εἰσὶν οἱ αὐτοὶ δοκῶσι εἶναι παῖδας βελύ-
 τως * αὐ] ἀποδεικνύται ἐπι δὲ τῶν ἐφηβῶσι, ἐκ
 τῶν τελείων ἀνδρῶν οἱ αὐτοὶ εἶναι ἐφηβῶσι βελύ-
 τως δοκῶσι πῆρται. ἐπι δὲ τῶν τελείων ἀνδρά-
 σιν, οἱ αὐτοὶ δοκῶσι πῆρται αἰεὶς μάλιστα τὰ τετα-
 γμένα ποιούσας, καὶ τὰ παρὰ τὴν ἡλικίαν ὑπὸ
 τῆς μεγίστης ἀρχῆς. εἰσὶ δὲ καὶ τῶν γεραμικῶτων
 παρὰ τὴν ἡρημῶσι οἱ παρὰ τὴν ἡλικίαν ὅπως καὶ αὐ- 20
 τοὶ τὰ κατὰ τὸν νόμον ἀποτελοῦσι.

Ἀ δὲ ἑκάστῃ ἡλικίᾳ παρὰ τὴν ἀνάγκην ποιεῖν, διη-
 γουμένητα ὡς μάλλον ἐὶλον ἡμῶντα ἢ ἐπιμέλον-
 τα ὡς αὐτὸ βέλπτοι εἶναι ④ πολῖται. ④ μὲν δὲ παῖ-
 δες εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶντες, ἀρχαῖσι, μὲν
 γὰνόντες δικαιοσύνη καὶ λέγειν ὅτι ἐπι τῶν ἐρ-
 ρηται, ὡς παρὰ τὴν ἡλικίαν ④ τὰ γεράματα μαθη-
 σόμενοι. ④ δὲ ἀργοντες αὐτῶν ἀγατελοῦσι ④
 πλείστον * μέρος] τῆς ἡμέρας δικάζοντες αἰεὶς.
 γίνετα γὰρ δὴ καὶ πασι παρὰ τὴν ἀλλήλους, ὡς παρὰ 30
 αἰδέσθαι, ἐγκλήματα καὶ κλοπῆς, καὶ ἀρπαγῆς,
 καὶ βίας, καὶ ἀπάτης, καὶ κακοδοξίας, καὶ ἄλλων οἷων
 εἰσῶσι. οἱ δὲ αὐτοὶ τούτων ἢ ἀδικουῦσας, ἡμψ-
 ρουῦται κολλάσονται δὲ καὶ οἱ αὐτοὶ ἀδικῶσι ἐγκλη-
 λουῦσας διέδοκωσι. δικάζονται δὲ καὶ ἐγκλήμα-
 τος οὐ ἐνεκα αὐτοῦ παρὰ τὴν ἡλικίαν μὲν ἀλλήλους μά-
 λιστα, δικάζονται δὲ οὐχ ἡλικία, ἀρχαῖστας ἢ ὄν
 (ut scri-
 bo in m.
 ann.) vel
 παρὰ τὴν
 εἰς παρ-
 τῶν. παρ-
 τῶν.

Legere vel
 id est
 (ut scri-
 bo in m.
 ann.) vel
 παρὰ τὴν
 εἰς παρ-
 τῶν. παρ-
 τῶν.

quarta vero eorum qui sunt emeriti.
 Legeque cautum est ut horum singuli
 locis suis adsint: pueri, quum primum
 illuxerit, & eodem modo perfecta eta-
 tis viri: seniores veto, quum per ocium
 cuique licuerit, exceptis constitutis die-
 bus, quibus adsint necesse est. At ad-
 olescentes cubant etiam in palatiis cum
 gymnasticis armis: exceptis maritis, qui ne
 requiruntur quidem, nisi antea iussi ad-
 esse fuerint. At neque honestum duci-
 tur sapius abesse. Et praesunt cuique harum
 partium duodecim principes. nam in
 duodecim tribus Persae distributi sunt.
 In vero pueris praesunt qui selecti ex se-
 nioribus eos videantur reddituri quam-
 optimos: adolescentibus autem, ex ab-
 soluta aetatis viris illi qui perquam opti-
 mos eos existimentur effecturi. At ipsis
 absoluta aetatis viris ii sunt sunt praesenti,
 quorum illi institutione censeantur que
 constituta sunt & a magistratu maximo
 imperata, maxime praestituri. Electi etiam
 sunt praesides seniorum: qui praesunt, quo-
 hi quoque suo fungantur officio.

Quae autem cuique aetati imperantur
 faciunda, enarrabimus, quo dilucidius
 fiat diligentiamne adhibeant ut ciues
 sint quamoptimi. Pueri igitur venti-
 tantes ad scholas, iustitiae discendae dant
 operam, aiuntque ita illos huic rei stu-
 dere quemadmodum apud nos qui eunt
 ad litteras perdiscendas. Eorum autem
 magistri magnam diei partem consu-
 munt in eorum disceptationibus iudi-
 candis. Habent enim pueri quoque inter
 sese, quemadmodum viri, accusationes
 & de furto, & de rapina, & de vi, & de
 fraude, & de maledicentia, & de aliis
 criminibus, ut & par est. Quos autem
 norint horum aliquid deliquisse, eos ple-
 ctunt. In illos item animadvertunt quos
 minus iure accusantes inuenerint. Ac
 iudicia de illo etiam crimine exercent,
 quod est quidem in causa cur homines
 mutuo se odio quammaxime infecten-
 tur, sed tamen ita ut ne minimum qui-
 dem iudicium de eo exercent: nimi-
 rum de ingratitude. ac quemcunque
 cognorint posse referre gratiam, nec re-
 ferre, in hunc seuerissime animaduer-
 tunt: quippe qui arbitrantur, eos qui sint
 ingrati, & deos maiorem in modum negli-
 gere, & parentes, & patriam, & amicos. Ingratitudinem vero potissimum impudentia sequitur.

1 Ephebi, sive, puberes, ut paulo ante vertit. 2 Cum armis quibus exercentur. 3 Ephebis (vel puberibus) ex matura a-
 etatis viris. 4 Legit et in m. ad hunc locum significat, Qualem diligentiam adhibeant. 5 Huius loci sensum inuenerat Phi-
 telphus.

etenim hæc ad omnem turpitudinem maxima est dux. Docent etiam pueros temperantiam. ad quam discendam eis plurimum conducit quod vident senes ipsos toto die temperanter vitam agere. Tradunt præterea iis præcepta paren- di magistratibus. Multum quoque huic rei conducit quod seniores magno stu- dio parere magistratibus inveniuntur. Eof- dem insuper docent ut & cibi & potus continentiam seruent: ad quos illos ad- modum adiuuat quod ante oculos habent, seniores non prius abire ventris implendi gratia, quam præfides permise- rint: quodque non apud matrem vescun- tur pueri, sed apud magistrum, quando præfides significarint: feruntque domo pro cibo panem, pro obsonio nasturtiū, ad potum vero, si quis sitiat, capedinem, ut ex flumine aquam hauriant. Ad hæc etiam discunt sagittandi & iaculandi ar- tem. Atque ad sextum vsque & septi- mumdecimum ætatis annum hæc agunt pueri.

Dein vero in puberum numerum exeunt: horum autem puberum talis est vita. Decem enim annos postquam pue- ritiam egressi fuerint, cubant (ut antea diximus) ad palatia, idque tum custo- diendæ urbis gratia, tum ob temperan- tiæ studium. Videtur enim huic ætati maiorem in modum diligentia opus esse. Præstant etiam interdum præfectis suâ operam, sicuti eis vsui sint pro republica. Et quum oportuerit, manent omnes ad palatia. Quum vero ad venationem rex exierit (id quod sæpe agit in mense) relinquit custodia dimidium. Habeant autem exeuntes oportet arcus, & iuxta phatretam, in vagina mucronem, aut securim, præterea cratem, & 4 pila duo: ut & alterum emittant, & altero, si opus fuerit, cominus utantur. Ob hanc autem rem publice dant operam venationi: & rex quemadmodum in bello se ducem eis præstat, & ipse tum venatur, tum ut alii venentur diligentiam adhibet, quod hæc eis verissima videtur meditatio re- rum bellicarum. Etenim diluculo affue- facit surgere, frigoraque & calores tole- rare. exercet etiam eos ad itinera & cur- sus. Necessarium etiam est sagitta bestiam ferire ac iaculo petere, ubi- cunque occurrerit. Quinetiam ani- mum acui sæpe necesse est in vena- tione, ubi ferox aliqua bestia contra sese

καὶ γὰρ αὐτὴ μέγιστὴ δοκεῖ εἶναι ὅτι πάντες τὰ ἀ-
σχέα ἠγάθον. διδάσκουσι δὲ τῶν παιδῶν καὶ σω-
φροσύνην μέγα δὲ συμβάλλεται εἰς τὸ μαρ-
τάνειν σωφρονεῖν αὐτοὺς ὅτι καὶ τῶν παρῆγοις ὁ-
ρῶσιν αἰὰ πᾶσαν ἡμέραν σωφρονεῖν ἀγῶνας.
διδάσκουσι δὲ αὐτοὺς καὶ πείθεσθαι τοῖς ἀρχείοις
μέγα δὲ καὶ εἰς τὸ συμβάλλεται ὅτι ὁρῶσι τῶν
παρῆγοις καὶ πειθεστέους τοῖς ἀρχείοις ἰαυ-
ρῶν. διδάσκουσι δὲ καὶ ἐγκρατεῖς εἶναι γαστέρας καὶ
10 ποτῶν μέγα δὲ καὶ εἰς τὸ συμβάλλεται ὅτι ὁρῶ-
σι * καὶ τῶν παρῆγοις οὐ παρέσθαι ἀπιόντας
γαστέρας ἐνεκα τῶν ἀφῶσιν ὅ ἀρχεῖντες καὶ
ὅπου ὡδὴ μνηστεύονται ὅ παῖδες, ἀλλὰ πα-
ρατὰ διδασκάλου, ὅταν ὅ ἀρχεῖντες σημήνωσι
φέρομαι δὲ οἴκοθεν ὅτι πονεῖν, ἄρτον, ὄλον δὲ, καρ-
δαμον πεινῶν, ἡ ὡς διψῶν, κώθωνα, ὡς ἀπὸ τῆς
ποταμοῦ ἔρυσσασθαι. παρῆγοις δὲ τούτοις μαρτάνου-
σι ἔξθῆναι καὶ ἀκοντίζεσθαι. μέγα δὲ μὲν δὴ ἐξ ἡ ἐπί-
καίδεκα ἐτῶν ἀπὸ ἡμεῶν ὅ παῖδες τῶντα πρῶτ-
20 τῶσιν.

Ἐκ τούτου δὲ εἰς τῶν ἐφήβοις ἐξέρχονται. οὐ-
τοι δὲ αὐτῶν ἐφήβοι ἀγῶνας ὡδε. δέκα ἐτῶν ἀφ-
οὔ αὐτῶν παῖδων ἐξέλθωσι, κοιμῶνται μὲν παρὰ τὰ
ἀρχεῖα, ὡς παρῆγοις, καὶ φυλακῆς ἐνεκα τῆς
πολεως καὶ σωφροσύνης. (δοκεῖ γὰρ αὐτῆς ἡ ἡλι-
κία μέγιστα ὅτι μελέτης δεῖσθαι) παρῆγοις δὲ
καὶ πᾶσι ἡμέραν ἑαυτοῖς μέγιστα τοῖς ἀρχείοις ἡ-
σῶσθαι, ἡ ὡς δέωνται, ὡς τῶν κρινῶν. καὶ ὅταν μὲν
δὴ, πάντες μὲν οὖν παρὰ τὰ ἀρχεῖα ὅταν δὲ ἐξίη
30 βασιλευς ὅτι δὴ δὴν, ἐξάγει πᾶσι ἡμίσειον τὸ φυ-
λακῆς. ποιεῖ δὲ τὸν πολέμους τῶν μύθους. ἔχειν
δὲ τῶν δέοντας ὅτι τῶν παρῆγοις φάρετερον, καὶ
ἐν κολεῶ κοπίδα, ἡ ὅ γὰρ ἐπὶ τῶν καὶ γέρρον,
καὶ παλὰ δύο, ὡς τῶν μὲν ἀφῶσθαι, τὰ δὲ, αὐτῶν δέη,
ἐκ χειρὸς ἡσῶσθαι. ἀπὸ τῶν δὲ δημοσίων τῶν
θηρῶν ὅτι μελεθῶνται, καὶ βασιλευς, ὡς παρῆγοις ἐν
πολέμῳ, ἡ ὡς ἀφῶσθαι ὅτι, καὶ αὐτῶν τε θηρῶν, καὶ
τῶν δὴ ὡν ὅτι μελεθῶνται ὅπως αὐτῶν θηρῶν ὅτι ἀληθε-
40 σατῆ δοκεῖ αὐτῆς ἡ μελέτη τῶν παρῆγοις ὅτι πόλεμον
εἶναι. καὶ γὰρ παρῆγοις αἰσῶσθαι ἐπιζέει, καὶ ψυχῆ καὶ θού-
πη ἀνέχεσθαι γυμνάζει δὲ καὶ ὅδοι πορείας καὶ δρο-
μοῖς. ἀνάγκη δὲ καὶ ἔξθῶσθαι θηρῶν, καὶ ἀκοντίζασθαι ὅ-
που αὐτῶν ἀπιόντων. καὶ τῶν ψυχῶν δὲ πολλὰς ἀνάγ-
καὶ δὴ ἡσῶσθαι ἐν τῶν θηρῶν, ὅταν ἡ τῶν ἀκόντων θηρῶν

1 Vel, ephoborum. Phil. ita, Dein vero ubi adolescentiam excefferunt, ita rursus degunt. 2 Tum ut temperantia stude-
ant. Vel, ut temperantiam exercent. 3 Vide quod annotatum est in paginam 597 de hac voce. 4 Vel, hastas duas: ut & alteram
em. & altera, si opus sit

ἀντισηταί. παίειν μὲν γὰρ δεῖ τὸ ὁμοίως γιγνόμενον, φυλάττασθαι δὲ τὸ ἐπιφειρόμενον. ὥστε οὐ ῥάδιον ὄρεϊν ἢ ἐν τῇ θήρᾳ ἀπείσι τῆν ἐν πολέμῳ παρόντων. ἐξέρχονται δὲ ἐπὶ τὴν θήρην, ἀρίστον ἐρχντες πλείον μὲν, ὡς τὸ εἰκός, τῶν παίδων, ἄλλα δὲ ὁμοίων. καὶ θηράντες μὲν, οὐκ αὖ δρισησάνεν ἢ δὲ ἢ δὲ θηρίου ἐνεκα ἐπιναταμείναι, ἢ ἀμῶς βουλευσάσι διατείλαι αὐτοὺς τῶν θήραν, τὸ ἀρίστον τῶν δειπνήσαντες, τῶν ὑπεραδμ αὐθρασι μέρει δειπνοῦ. καὶ μίλη ἀμφω * τῶν 10 [ας] τὰς ἡμέρας λογιζόν), ὅτι μίας ἡμέρας σῆτον διαπομάσι. τῶν δὲ ποιούσι τῶ ἐπιζεοταί ἐνεκα ἵνα καὶ εἰ ἐν πολέμῳ δεήση, δυνάων τῶν ποιεῖν. καὶ ὄσον δὲ τῶν ἔχουσιν ὅ τηλικούτοι ὅ, ἢ αὐθρασι σῶσι εἰ ἢ μὴ, τὸ καρδάμον. εἰ δὲ ἢς αὐτοῖς οἴεται ἢ ἐαθίειν ἀηδῶς, ὅτλην καρδάμον μόνον ἔχουσιν ἐπὶ τῶ σίτω, ἢ πίνειν ἀηδῶς, ὅτλην ὕδωρ πίνουσιν, αἰαμνησῆται πῶς μὲν ἢ δὲ μάζα καὶ ἄρτος πεινάσῃ φαγεῖν, πῶς δὲ ἢ δὲ ὕδωρ διψῶντι πιεῖν. αἰ δὲ αὐθρασι Φυλαὶ διατελοῖσι μελετῶσαι 20 [α] τε δὴ αὐθρασι οὐτὸς ἔμαθον, καὶ τῶ θύειν καὶ ἀκοντίζειν καὶ διαγωνίζομενοι τῶ τῶ παρὲς ὁγλήσεις διατελοῖσιν. εἰσι ἢ καὶ δημόσιοι τούτων ἀγῶνες, καὶ ἀθλα παρῆσι τῶ. ἢ ἢ δὲ αὐθρασι φυλῶν πλείστοι ὡσι δαημονέσατοι καὶ ἀνδρικώτατοι * καὶ ἢ ἢ πῶσι τῶσι,] ἐπαινοῦσι ὅ πολῖται, καὶ ἢ ἢ μῶσι οὐ μόνον ὅ νῦν ἀρχοντα αὐθρασι, δὴ αὐθρασι ὅς ἢς αὐθρασι παῖδας ὄντας ἐπαίδουσε. χροῖν) ἢ τῶσι μῶσι τῶν ἐφήβων αὐθρασι, ἢ ἢ ἢ φροδῆσαι δεήση, ἢ κακούργους ἐρβυήσαι, ἢ λησῆσι ἢ ποδραμείν, 30 ἢ καὶ δὴ ὅ ἢ ὅσα ἰσῆσι ἢ τῶσι ἔργα ὅσι. τῶ τῶ μὲν δὲ ὅ ἐφήβοι παρῆσι τῶσι.

Lege, aut
suisem in
telligi,
ταῖς ἐπιφει-
φίβοις δὲ
καὶ ἐπὶ
31. τῶν ἰσῆ-
σι,
32. ἢ ἢ τῶ
καπῶ
33. οὐκ ἔσ-
πουάται

Ἐπιδάμ) ἢ τῶ δὲ αὐθρασι ἐπὶ διατελοῦσιν, ὅς ἐρχν) εἰς τῶν τελείους ἀνδρας. ἀφ' οὗ δὲ αὐθρασι ἐλθῶσι χρόνου ἐκ τῶν ἐφήβων, οὗτοι αὐθρασι πέντε καὶ εἰκοσιν ἐπὶ διατελοῦσιν αὐθρασι. παρῆσι μὲν, ὡς παρῆσι ὅ ἐφήβοι, πῶς ἔχουσιν αὐθρασι τῶν δὲ αὐθρασι χροῖν) ἢ ἢ δὲ αὐθρασι τῶν κοινῶν ὅσα φρονοῦντων τε ἢ δὲ ἔργα ὅσι ἢ ἐπὶ δυνάμειν. ἢ δὲ πῶν δεήση παρῆσι τῶν, cesserint, hi rursus annos quinque & viginti ita degunt. Principio, quemadmodum adolescentes praesto sunt magistratibus, ut, siquid pro republica opus fuerit, sevantur iis in rebus quae prudentiam viresque requirunt. Quod si militiae danda sit opera,

obicerit. Nam & percutere oportet quae occurrerit, & ab irruente sibi cauere. Quare haud facile in venatione eorum quicquam abesse reperitur quae inter bellandum accidunt. Exeuntes autem in venationem, prandium habet, & id quidem largius, ut par est, quam pueri, sed alioqui simile. Et donec quidem venantur, non prandent: sed siquid opus fuerit aut ferae ipsius gratia praestolari, aut aliter velint tempus terere invenando, hoc praedio pro coena usi, rursus postridie venantur ad coenam usque: & duos hos dies pro vno supputant, quod vnius diei cibum consumunt. Hoc autem faciunt consuecendi gratia, ut, siquid facto opus fuerit etiam in bello, id facere possint. Ac illi quidem qui huius sunt aetatis, obsonium hoc habent quodcumque venati fuerint: sin minus, nasturtio vescuntur. Quod siquis eos existimat aut vesci iniucunde, quum aliud nihil praeter nasturtium addunt ad cibum, aut potu minus suavi uti, quum aquam bibunt, reminiscatur quanta cum voluptate inaza paneque vescuntur in fame, quamque suaue est bibere aquam in siti. At reliquae tribus quae domo manentes in venationem non exeunt, tum alia exercent quae pueri didicerunt, tum vero sagittandi & iaculandi artem, & de his inter se assidue certant. Sunt praeterea publici horum ludi praemiaque proposita. in qua autem tribu plurimi fuerint peritissimi fortissimique ac maxime fideles, horum laudatur a civibus & honoratur non praesens rector duntaxat, verum etiam illi qui eos in pueritia erudierunt. Et his adolescentibus utuntur magistratus, si sibi praesidio opus fuerit, vel ad maleficia inquirenda, vel ad insequendos latrones, vel ad alia agenda quaecumque aut virium aut velocitatis sunt opera. Ab adolescentibus ephebis igitur haec geruntur.

Sed ubi annos decem absoluerint, euadunt in perfecta aetatis viros: a quo tempore autem ex ephebis ex-

1 Cicero interpretatur vestitus, Nasturtium adhibent ad panem. 2 Vescitur quis in f. 3 Siquid custodia opus habet,

qui ita

qui ita sunt instituti, arcibus & pilis amplius non utuntur, sed ensibus & armis quibus cominus pugnant, feruntque thoraca circa pectora, & in manu sinistra cratem, qualem habentes pinguntur Persae: in manu autem dextera gladium aut mucronem. Et ex huiusmodi viris magistratus omnes constituuntur, exceptis puerorum magistris,

At posteaquam annos quinque vigintique compleverint, agentes hi aetatis annum aliquanto amplius quam quinquagesimum (illorum iam aetatem ingressi qui & sunt & vocantur seniores) non etiam in militiam eunt extra solum patrium, sed manentes domi iudicant omnes causas & publicas & priuatas. Iudicant etiam hi causam mortis, iidemque legunt omnes magistratus. Quod si quis aut in adolescentibus aut in viris deliquerit quippiam contra leges, deferunt eum singuli tribuni, & ex aliis qui voluerit. Quem seniores ubi audierint, ordine mouent. At ordine motus degit reliquam vitam cum ignominia.

Verum ut omnis Persarum respublica clarius pateat, repetemus paulo altius. nunc enim ob ante dicta declarari queat paucis. Persae dicuntur esse circiter centum viginti millia hominum. Horum nemo lege excluditur a dignitatibus atque magistratibus: sed licet omnibus Persis mittere filios ad publicas iustitiae scholas. Verum qui possunt filios per otium alere, eos mittunt ad scholas: quibus vero alendi non est facultas, nequaquam mittunt. Qui autem fuerint apud publicos magistratos instituti, licet iis inter adolescentes eius aetatis opera exercere, aliis vero non licet. Qui rursus legitima inter adolescentes absoluerint, possunt hi inter viros versari, magistratumque participes atque honorum fieri. At hi qui pueritiae atque adolescentiae legitima non obierint, inter viros non admittuntur. At hi rursus qui inter perfectae aetatis viros sine reprehensione se gesserint, fiunt ex ordine seniorum. Et ita seniores hi constituuntur qui per omne honestatis genus vitam egerint. Et haec est viuendi institutio, qua utentes, optimos viros se fore existimant. Quin hoc etiam tempore testimonium durat tum moderati eorum victus, tum etiam

ἄλλα μὲν ἄνθρωποι οὕτω πεπαιδευμένοι ὥστε ἔχοντες ὁδὸν παλὰ, στρατεύονται, ἅ δ' ἀγγέματα ὅπλα καλοῦμεθα, ἡρακαὶ τε πᾶσι τοῖς ἑρνοῖς, καὶ γέρον ἐν τῇ ἑρισερᾷ, οἷον ἀφ' ἡρακαίου. Ἐπεὶ δὲ Πέρσαι ἔχοντες ἐν τῇ δόξῃ μὲν χαρῶν ἢ καπνῶν, καὶ αἱ δὲ ἑρκαὶ ὅτι πᾶσαι ἐκ τούτων καλῆσαν, πλὴν ἃ τῶν παιδῶν διδασκαλοῖ.

Ἐπειδὴ δὲ ἅπαντες καὶ εἰκοσὶν ἔτη διατελέσωσι, εἰσὶν μὲν αὖ οὗτοι πλείονα ἢ πενήκοντα ἔτη γενηνότες ἀπὸ ἡμεῶν. Ἐξέρχονται δὲ πλὴν ἁπλῶς εἰς τὸν γεραιότερον ὄντας τε καὶ καλοῦμενοι. Ἐπεὶ δὲ αὖ γεραιότεροι οὗτοι στρατεύονται μὲν ὁδὸν ἐξω τῆς ἐαυτῶν, οἵκοι δὲ μένοντες διαζῶσι τὰ τε κοινὰ πᾶντα καὶ αἰδέσθαι, καὶ τανάτου δὲ οὗτοι κρίνοισι, καὶ τὰς ἑρκαὶ οὗτοι πᾶσας ἀερωῦσι. καὶ ἡλικίᾳ ἢ ἐφήβοις ἢ ἐν τελείοις ἀνδράσιν ἐλλίπῃ ἢ τῶν νόμων, φαίνοισι μὲν ἃ φύλαρχοι ἔχουσι, καὶ τῶν δόξων ὁ βουλευόμενος. Ἐπεὶ δὲ γεραιότεροι ἀκούσαντες ἐκκρίνουσιν, ὅτι ἐκκρίθῃσι, ἀπίμος ἔστι λυπὸν βίον διατρεῖ.

Ἴνα δὲ ἡ φέρεται δηλωθῇ πᾶσα ἡ Περσῶν πολιτεία, μικρὸν ἐπιβρέμι. νῦν γὰρ ἐν βραχυτάτῳ αὖ δηλωθῆναι διατρεῖται ἡ περσικὴ πόλις. λέγουσι μὲν γὰρ Πέρσαι ἀμφὶ τὰς δώδεκα μυριάδας εἶναι τούτων δὲ ὁδοὺς ἀπελήλασθαι νόμον ἡμῶν καὶ ἑρκαίων, ἀλλ' ἔξῃσι πᾶσι Πέρσαις πέμπειν τὸν ἐαυτῶν παῖδας εἰς τὰ κοινὰ τῆς δημοκρατίας διδασκαλεία. ἀλλ' ἃ μὲν διδάσκαλοι τρέφειν τὸν παῖδας ἑρκαίως, πέμπουσιν. ἃ δὲ μὴ διδάσκαλοι, οὐ πέμπουσιν. οἱ δὲ αὖ παιδῶν τῶν πᾶσι τοῖς δημοσίοις διδασκαλοῖς, ἔξῃσι αὖτις ἐν τοῖς ἐφήβοις νεανισκῶνται. τοῖς δὲ μὴ διαπαιδευθεῖσιν οὕτως οὐκ ἔξῃσι. οἱ δὲ αὖ ἐν τοῖς ἐφήβοις διατρεῖσθαι ἡ νόμιμα ποιῶντες, ἔξῃσι τοῖς εἰς τὸν τρεῖς ἄνδρας σωμαλίζεσθαι, καὶ ἑρκαίων καὶ ἡμῶν μετέχειν. οἱ δὲ αὖ αὖ ἐν τοῖς παισὶ μὴ διατρεῖσθαι, ἢ ἐν τοῖς ἐφήβοις, οὐκ εἰσέρχονται εἰς τὸν τελείοις. οἱ δὲ αὖ ἐν τοῖς τρεῖσι διατρεῖσθαι ἀνεπίλητοι, οὗτοι τῶν γεραιότερων γίνονται. οὕτω μὲν δὲ ἃ γεραιότεροι διατρεῖσθαι τῶν καλῶν ἐληλυθότες καλῆσαν. καὶ ἡ πολιτεία αὕτη, ἢ οἷον ἡ ἑρκαίων βέλτεροι αὖ εἶναι. καὶ νῦν ὅτι ἐπιβρέμι μὲν τρεῖς καὶ τῆς μετέλλας διατρεῖσθαι αὕτη, καὶ τῶ

4c

1 Vertit μὲν χαρῶν gladium, & καπνῶν mucronem. Κομῆται (inquit Curtius) vocant gladios leuiter curuatos, falcibus similes, queis appetebant belluarum manus. 2 De causis capitalibus, 3 Puberibus. Gr. ephebis. 4 Filios ociantes alere: vel, in ocio, 5 Puberes Gr. ephebos. Sic in sequenti.

ἐκ πορεύεσθαι πῶς διαίτην. ἀσχερὸν μὲν γὰρ ἐπιχρᾶν
 νῦν ἔστι Πέρσας καὶ δὲ ἀποπύειν καὶ δὲ ἀπομύθεσθαι,
 καὶ δὲ φύσις μετοῖς φαίνεσθαι. ἀσχερὸν δ' ἐπιχρᾶν δὲ
 ἰόντα που φανερὸν γινέσθαι ἢ τὸ οὐρήσασθαι ἐνεκα, ἢ καὶ
 ἀγίου ἕως τοῦτου. ταῦτα δ' εἰς αὐτὸν ἠδυνάσθη
 ποιεῖν εἰ μὴ καὶ ἀγαθὴ μετεία ἐχράντο, καὶ δὲ ὑγρὸν
 ἐκ ποιοῦντες ἀνήλισκον, ὥστε δὴν ποι ἀποχω-
 ρεῖν. ταῦτα μὲν δὴ καὶ πρῶτων Περσῶν ἐχομῶν λέ-
 γειν.

laboribus coniuncti. Nam nunc quoque
 turpe est apud Persas & spurere, & e-
 mungi, & flatus videri plenos. Turpe i-
 tem ducitur si quis conspiciatur quoquā
 ire aut meiendi, aut cuiusquam huius-
 modi rei gratia. Quæ quidem facere
 nullo pacto possent nisi & victu modico
 vterentur, & humiditatem per laborem
 consumerent, ita ut ea alio quopiam se-
 cederet. Hæc igitur de Persis omnibus
 dicere possumus.

Vide & hunc locum ex huius operis libro V, in illis quæ sequuntur ea quæ
 è libro VIII. petita sunt.

Παρά τῶν αὐτῶν ἐν τῶν Παιδείας ἡ.

Apud eundem, Pædia VIII.

ΤΟΙΓΑΡ ΟὐΝ τοῖοςτος ὡν ἐποίησεν ὅτι
 τῆς θύρας πολλῶν μὲν τῶν χειρῶν βύταξιόν, ἑω-
 εικόντων τοῖς ἀμείνοσι, πολλῶν δ' αἰδῶ καὶ δύκω-
 σμίδω πρὸς ἀλλήλους. ἐπὶ γὰρ αὐτῶν αὐτῶν ἐπὶ
 να οὐτε ὀργίζοντο κραυγῇ, οὐτε χαίροντα ὑβρι-
 κῶς γέλωτι. ἀλλὰ ἰδὼν αὐτῶν αἰδῶ καὶ δὲ ὄντι
 εἰς κέλλος ζῆν. ταῦτα μὲν δὲ ποιοῦντες καὶ ὀ-
 ραίντες ὅτι θύρας διήρην. τῆς πολεμικῆς δ' ἐνεκα
 ἀσκήσεως ὅτι θύραν ἐξήρην οὐκ ἀσκεῖν ταῦτα ὀ-
 ερο χεῖρα (αὐτῶν ἠγούμενος καὶ ὄλως ἀρίστου
 ἀσκησὶν πολεμικῶν εἶ), καὶ ἰππων καὶ δὴν ἡσά-
 τῶν. καὶ γὰρ ἐπὶ τοῖς ἐπιποδοποιήσασθαι αὐ-
 τη μάλισα ἀποδείκνυσι, ἀλλὰ δὲ θηροποιήσασθαι
 σὶν ἐπεσθαι καὶ ἀπὸ τῶν ἰππων ἐνεργεῖν αὐτῆ μάλ-
 ισα ἀποδείκνυσι, ἀλλὰ τῶν τῶν λαμβάνειν φιλο-
 υμίδω καὶ ὅτι θυμίδω. ἔτι δὲ ἐγκράτειαν καὶ πόνους
 καὶ ψύχη καὶ θάλαππ καὶ λιμὸν καὶ δίψος δυνάσθαι
 φέρειν, ἐπιποδοποιήσασθαι πρὸς ἄλλους
 νας καὶ νῦν δ' ἐπι βασιλῶν καὶ ὁ δὴ οἱ ὁ αἰεὶ βα-
 σιλέα ταῦτα ποιοῦντες ἀγατελοῖσιν. ὅτι μὲν οὖν
 εἰς αὐτῶν πρὸς ἄλλους ἐπὶ ἀρχῆς ὅσους μὴ βῆτι-
 ὶν εἶν τῶν ἀποδείκνυσι, καὶ τοῖς ἀποδείκνυσι πᾶσι
 δὴλον καὶ ὅτι οὕτως ἀσκεῖν αὐτῶν αἰεὶ αὐτὸν, πολὺ
 μάλισα αὐτῶν ἀποδείκνυσι καὶ τῶν ἐγκράτειαν καὶ τὰς
 πολεμικὰς τέχνας καὶ τὰς μετέας. καὶ γὰρ ὅτι θύ-
 ραν αὐτῶν μὲν δὴ καὶ ἐξήρην, ὅποτε μὴ μὲν ἀνάγκη
 εἶν αὐτῶν καὶ ὅποτε ἀνάγκη εἶν, οἱ καὶ ἐξήρην αὐτῶν
 ἀποδείκνυσι θηροποιήσασθαι. καὶ οὐτε αὐτῶν ποτε

ERGO Cyrus quum talis esset, fe-
 cit ut in foribus multa esset deteriorum
 modestia cedentium melioribus, mul-
 tus etiam pudor atque modestia inui-
 cem. Insuper etiam animaduertisses il-
 lic neminem neque irascentem cum
 clamore, neque gaudentem risu con-
 tumelioso: sed si eos vidisses, vere eos ad
 normam honestatis viuere dixisses. Res
 igitur huiusmodi facientes videntesque
 debebant in foribus. At bellicæ exer-
 citationis gratia eos ad venationem e-
 ducebat quibus hæc *militaria* exercen-
 da existimabat: hanc exercitationem re-
 rum bellicarum esse omnino ratus opti-
 mam, equestris autem verissimam. Hæc
 enim maxime reddit ad equitandum in
 quibuslibet locis aptos, quod insequi o-
 porteat feras fugientes: & hæc item red-
 dit maxime habiles ad efficiendum ab
 equis quoduis opus, quia cupiditate te-
 nentur *illas* capiundi, & inde etiam ho-
 norem affectant. Et hîc etiam maxime
 familiares assuefaciebat ad continen-
 tiam, & ad labores, & frigora, & calores,
 & famem ac sitim tolerandam. Atque
 hoc etiam tempore rex ac regis fami-
 liares hæc assidue faciunt. Quod igitur
 existimaret neminem imperare dece-
 re qui præstantior subditis non esset,
 & ex antedictis omnibus patet, & ex
 eo quod ita suos exercens, multo et-
 iam magis ipse & continentiam & bel-
 licas artes exercitationesque elabora-
 bat. Etenim ad venationem alios e-
 ducebat, quando aliqua manendi necessitas non esset: quod si etiam necessitas talis
 accideret, ipse domi venabatur eas feras quæ in viuariis alebantur. Nec vero ipse vnquam

ἢ ἐπιπο-

ἢ ἀποδείκνυσι

1 In aula sua. vel, in regia. 2 Videtur legisse ὕβριση. Potest etiam reddi, Neque gaudentem cum risu contumelioso. vel, insolente. 3 In aula. vel, in regia. 4 Eos qui è sodalitate erant. vel, è sodalitia.

ante-

antequam sudasset cenam capiebat, nec equis priusquam essent exercitati, pabulum iniiciebat. Quinetiam ad hanc venationem inuitabat sceptriferos suos. Itaque longe ipse in omnibus honestis operibus excellebat, longe etiam praestabant qui circa illum versabantur, ob exercitationem assiduam. Et se quidem in tale exemplum proponebat. Praeterea vero alios quoque & muneribus & magistratibus & confessionibus & omnibus donabat honoribus, quos maxime intuebatur quae honesta essent confectari. Itaque multam omnibus iniiciebat aemulationem quo quisque Cyro optimus videretur.

Insuper hoc Cyri nobis videmur animaduertisse quod non hac re solum decere existimabat principes subditis praestare quod iis forent meliores, sed etiam existimabat opus esse ut eos veluti praestigiis quibusdam deciperent. Itaque elegit stolam Medicam & ipse ferre, & ut familiares ea induerentur persuasit. Haec enim visa est ei occultare si quis defectum aliquem haberet in corpore: praeterea indutos ea & pulcherrimos & maximos ostendere. Etenim calceos tales habent, in quibus qui eos ferunt clam aliquid subiicere possint, quo maiores esse videantur quam sunt. Sinebatque ut oculos suppingerent coloribus, quo pulchrioribus quam essent oculis esse viderentur: & fricarentur, ut melius viderentur colorati quam natura essent. Exercuit eos insuper ut neque spuerent palam, neque mucum emitterent: praeterea ne ad quicquam spectandum conuerterentur, perinde quasi mirarentur nihil. Omnia vero haec existimabat aliquid conferte ad hoc ut minus forent subditis contemptui. Quos igitur censebat dignos qui aliis praessent, per seipsum tales reddidit exercitatione, & imperium in illos gerendo cum maiestate: quos vero destinabat ad feruendum, horum neminem incitabat ad exercendos ingenuos labores, neque ut haberet arma permittebat: verum curabat ut neque sine cibo vnquam essent, neque sine potu, ingenuarum exercitationum gratia. Etenim quando agebant feras in campos equitibus, cibum in venatione his ferre permittebat, liberorum autem nemini: & quando iter faciendum erat, agebat eos ad aquas, ut iumenta. quum item erat prandendi tempus, eos expectabat donec aliquid comedisent, ne esurirent. Itaque hi quoque eum, ut viri optimates, patrem vocabant, quod sui ipsorum haberet curam, ut indubitato semper mancipia forent.

ἄριν ἰδρῶσαι δειπνον ἤρειτο, οὐτε ἵπποις ἀγυρνά-
σοις ὄπλον ἐπέβαλλε. συμπροκαλεῖ δὲ καὶ εἰς τοῦ-
τιν τινὴν θήραν εὖ παρ' αὐτὸν σκηπτοῦργος. τοῖ-
ζαροῦ πολὺ μὲν αὖτις διέφερον ἐν πάσι τοῖς καλοῖς
ἔργοις, πολὺ δ' αὖτε ἐκείνον, διὰ τὴν αἰετὴν μελέ-
την. τὸ δὲ δειγμὰ μὲν δὴ τοῖον δεῖ εἶναι πρὸς εἶχετο.
πρὸς δ' αὖτ' αὖτε, καὶ τῶν ἀγῶνων οὐστίνιας μάλα σφωδρῶς
καὶ ἀκαλῶς διώκοντας, τοῦτοις καὶ δάεσι καὶ ἀρχαῖς καὶ
ἔδρασι καὶ πάσαις ἡμέραις ἐγέγραπεν. ὥστε πολλὴν πᾶσι
10 φιλοτιμίαν ἐπέβαλλεν ὅπως ἕκαστος ἀρίστος φαίησιν τὸ
Κύρω.

Καταμαθεῖν δ' τὸ Κύρω δοκοῦμεν, ὡς οὐ τοῦτω
μόνῳ ἐνόμιζε χρῆσθαι εὖ ἀρχοντας τῶν ζώων
μὲν δὲ ἀφ' ἑρῆν τὰ βητιόνας αὐτῶν εἶναι, ἀλλὰ καὶ
καταρητηθῆναι ὡς χρῆσθαι αὐτοῖς. σολῶν τε χρῆσθαι
εἶλετο τὴν Μηδικὴν αὖτις τε φορεῖν, καὶ εὖ χρῆσθαι
νας αὐτῶν ἐπέσειεν εἰδύεσθαι. αὐτῆ γὰρ αὐτῶν συγ-
κρῦπτερον ἐδόκει εἶπαι ἢ ἐν τῶν σώματι εἰδύεσθαι, καὶ
καλλίστοις καὶ μεγίστοις ἐπιδεικνύσθαι εὖ φορητῶτας.

καὶ γὰρ τὰ ὑποδήματα τοιαῦτα ἔχουσιν ἐν οἷς μά-
20 λιστα λαθεῖν ἐστὶ καὶ ὑποπήχεσθαι ἢ, ὥστε δοκεῖν
μείζους εἶναι ἢ εἶσι, καὶ ὑποχέεσθαι δ' εὖ ὄφθαλ-
μοῖς πρὸς ἑστέον, ὡς δι' ὄφθαλμοῦ τε φαίνοντο ἢ εἶσι,
καὶ ἐντελέεσθαι, ὡς δι' ἄλλοτερον ὄφθαλμον ἢ πεφύκα-
σιν. ἐμελέτησε δ' καὶ ὡς μηδὲ πύοντες μηδὲ ἀπομυ-
τῶμοι φαίνοιο εἶναι μηδὲ μεταστροφόμενοι ἐπὶ τῶν
ἀνδρῶν μηδενός, ὡς εὖ δὲ τὰ μαζόντες. πρῶτον δ' αὖτ' αὖτε
ὡς φέρεται ἢ εἰς τὸ δικαταφρονητοτέροις φαίνοιο
τοῖς ζώων ἡμέραις οὐστίνιας ἀρχαῖς ὡς χρῆσθαι δι' αὐ-
30 τῶν, οὕτω κατεσκεύασε καὶ μὴετη καὶ τὰ σεμνῶς
πρὸς ἀνάγκην αὐτῶν οὐστίνιας αὐτῶν κατεσκεύασε εἰς τὸ
δουλεύειν, τοῦτοις οὐτε μὴετ' ἀντὶ τῶν ἐλευθερίων πό-
νων εὖ δεῖνα πρῶτον, οὐτε ὄπλα κεκτῆσθαι ἐπέ-
τρεπε. ἐπεμύειτο δ' ὅπως μὴ ποτε ἀσπιτοὶ μὴτε ἀ-
ποτοὶ * ποτε ἴεσθαι, ἐλευθερίων ἐνεκα μὴετημα-
των. καὶ γὰρ ὁπότ' ἐλαμύοιεν τὰ θηρία τοῖς ἵπ-
ποισιν εἰς τὰ πεδία, φέροιο ὄπλον εἰς θήραν τοῦ τοῖς
ἐπέτρεπε, τῶν δὲ ἐλευθερίων εὖ δεῖν. καὶ ὁπότε πορείαι
εἶναι, ἢ γὰρ αὖτις πρὸς τὰ ὕδατα, ὡς πρὸς τὰ ὑποζύ-
40 για, καὶ ὁπότε δ' ὡς εἶναι ζῆτον, ἀνέμεινεν αὖτις εἰς
αὐτῶν φάσιεν ἢ, ὡς μὴ βουλιμῶν. ὥστε καὶ οὗτοι αὐτῶν
ὡς πρὸς οἱ ἀρίστοι πατέρες ἐκάλεσαν, ὅτι ἐπέμελετο αὐτῶν
ὅπως ἀναμφιλόγως αἰεὶ ἀνδράποδα διέφροσεν.

1 Sedibus. Erant enim alia alia honoratiora sedes. unde alibi πρῶτον τῶν ἔδρασι dicit. 2 In animum induxit stol. 3 Erat sodalitia ea ind. Vel, illi inter quos sodalitia erat. 4 Praeparabat, aut comparabat. vel, aptos reddebat.

Παρά τὰ αὐτὰ, πρὸ τοῦ τέλους τῆς αὐ-
τοῦ βιβλίου.

Apud eundem, circa finem eius-
dem libri.

ἢ ἀπὸ τῆς
καλλιῆς

ὍΤΙ μὲν δὴ καλλιῆς καὶ μέγιστος ἦν ἐν τῇ
Ἀσίᾳ ἢ τῆς Κύρου βασιλείᾳ ἐχόμενος, αὐτὴ ἑαυτῇ
μῆτρει. ὡς δὲ μὲν πρὸς ἑω τῆ ἐρυθρᾷ θαλάττῃ
πρὸς ἀρκτον ὅ, τὰ Εὐξείνῳ πόντῳ πρὸς ἑσπεραν
ἵ, Κύρω καὶ Αἰγυπτίῳ πρὸς μεσημβριανὴν ὅ, Αἰ-
θιοπία. Ἰσαύτῃ ὅ ἡμοῦν ἡμᾶ γνῶμη τῆς Κύρου
ἐκλυβερνᾶτο καὶ ἐκείνος τε σὺν ὑφ' ἑαυτῶ ὅσπερ ἑ-
αυτῷ παῖδας ἐτίμα τε καὶ ἐθεράπευεν, οἵ τε δὲ γῆ-
μμοὶ Κύρου ὡς πατέρας ἐσέβοντο ἐπεὶ μῆτροι Κύρου ἐ-
τελεύτησεν, ὅθις μὲν ἄλλοι ὅ παῖδες ἐσαΐαζον,
ὅθις ὅ πόλεις καὶ ἐθνη ἀφίσταντο, πᾶντα δὲ ὅπτι ὅ
χείρον ἐπέπεσε.

ἢ πάντα ὅ
Προποντιῆς
καὶ ἑλλή-
πόντος πρὸς
ἑσπεραν

ἢ αὐτῷ

Ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, ἀξίωμα διδάσκων ἐν τῷ
θεῖον. οἶδα γὰρ ὅτι πρὸς τερον μὲν βασιλεύς καὶ ὅ
ἄλλοι αὐτῶ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐξαπατηθέντων εἶτε ὄρ-
κοις ὁμόσασιν, ἢ μὲν δόσω, εἶτε δὲ δόξαις δόσω, ἐβεβαίω-
ει ὅ μὴ τοιοῦτοι ἦσαν, καὶ τοιαῦτα δόξαις εἶχον, * ὅδ'
αὐ εἰς αὐτοῖς ἐπίσθιν] ὡς περ ὅδὲ νῦν πισθύνει ὅδὲ
εἰς ἐπὶ, ἐπεὶ ἐγνωσάμην ὅσπερ αὐτῶ ὅπως ὅδὲ
ὅτε ἐπίσθιν αὐτῶ ὅ τῶ σὺν Κύρω αὐαβαίων
στρατηγίᾳ νῦν ὅ δὴ τῆ πρὸς ἄθεν αὐτῶ δόξαις πισθύν-
οντες, ἐνεχείρισαν ἑαυτοῖς, καὶ αὐαζέντες πρὸς
βασιλέα, ἀπετμήθησαν τὰς κεφαλὰς. πολλοὶ ὅ
καὶ τῶ στρατηγῶν βαρβαρῶν ὅμοι ὅμοις
πίστειν ὅσα πατηθέντες ἀπώλοντο. " πολὺ ὅ καὶ
τῶνδε χείρονες νῦν εἶσι. πρὸς ἄθεν μὲν γὰρ εἶτις ἢ
Διακινδυνύσειε πρὸς βασιλέως, ἢ πάλιν ἢ ἔθνος
ἄλλο χείρον ποιήσειεν, ἢ ὅμοι ἢ καλὸν ἢ ἀγαθὸν
ἀλλ' ὅσα πρὸς ἄθεν, οὗτοι ἦσαν ὅ ἡμῶν μῆτροι " νῦν
δὲ καὶ ἡμῶν, ὡς περ Λεομίθης, πῶν ζωῶν κα
καὶ ἄλλοι τεύρα καὶ σὺν τῶ φίλων παῖδας ὅμη-
ροις πρὸς τὰ Αἰγυπτίῳ ἐγκαταλιπόν, καὶ
σὺν μέγιστοις ὄρκοις πρὸς ἄθεν, βασιλεῖ δόξαις ἢ
σὺν φροσῶν ποιήσασιν, οὗτοι εἶσιν ὅ τῶν μέγιστοις ἡ-
μῶν γενομένων. ταῦτα οὖν ὄραντες ὅ ἐν τῇ
Ἀσίᾳ πᾶντες, ὅπτι ὅ ἀσεβὲς καὶ ὅ ἀδίκον τετραμ-
μῆροι εἶσιν. ὅ ποιοῖ ἡνες γὰρ αὐτῶ πρὸς ἄθεν ὡσι,
τοιοῦτοι καὶ ὅ ἄλλοι ὅ ὅτι πολλοὶ γίνονται.

ἢ πολλοὶ
ὅ καὶ πᾶσι

ἢ καὶ ὅτι αὐ-
τοῖς, ὅσπερ
Μιθραδά-
στας πῶν πα-
τῶν Ἀρ-
βακίῶν
στρατηγῶν, καὶ
ὅσπερ Λε-
ομῶν.

ἢ αὐτῶ ὅτι τῶ
πολλῶ

Quod pulcherrimum quidem ac ma-
ximam regnorum omnium Asiae, Cyri
fuerit regnum ipsum de se testimonium
praebet. Terminos enim habuit ad o-
rientem mare rubrum, ad septentriones
pontum Euxinum, ad occidentem Cy-
prum & Aegyptum, ad meridiem Aethi-
opiam. Id autem imperium quum
tanta esset magnitudine, una Cyri sen-
tentia gubernabatur: qui etiam ipse sub-
ditos suos aequae ac filios & honorabat
& colebat: & Cyrum subditi perinde
quasi patrem venerabantur. Vbi autem
Cyrus excessit a viuis, continuo ipsi filii
inter se discedere, continuoque vrbes ac
gentes defecere, sicque in deterius om-
nia versa sunt.

Quod autem vera a me narrantur, in-
cipiam a rebus diuinis id docere. Noui
enim & regem prius, & eos qui sub rege
essent, etiam iis qui vltima scelera per-
petrassent, siue iusiurandum iurati essent,
iniolatum praestare, siue dextras dedis-
sent, constantissime obseruare solitos.
Quod si tales non fuissent, & huiusmo-
di de se opinionem non praebuissent, ne
vnus quidem credidisset eis: quemad-
modum nunc nemo amplius credit,
posteaquam cognita est eorum impie-
tas: sic neque tunc illi credidissent du-
ces milicum qui vna cum Cyro ascen-
derant. At illi quum priori de iis opinio-
ni credidissent, seipsum in manus eorum
tradiderunt, & ad regem ducti obruncati
fuerunt. Multi etiam eorum barbarorum
qui vna militabant, alii alia decepti fide
data, periere. Multo praeterea etiam his
in rebus nunc sunt deteriores. Antea en-
im si quis aut periculum subiisset pro
rege, aut urbem gentemve in seruitu-
tem redegisset, aut aliud quicquam pre-
clarum aut vtile ei egisset, hi erant qui
in honore habebantur: at nunc, etiam
si quis, quemadmodum Leomithres, v-
xore ac liberis amicorumque filiis obsi-
dibus apud Aegyptium relictis, maxi-

1 Vel, Vno Cyri arbitrio gub. 2 Obseruare quod pollicenti assens sol. 3 Sequitur ex parte lectionem margini adscriptam. Aliqua sonat, Multo etiam quam hi nunc sunt deteriores. 4 In potestatem eius redeg. Vel, eius imperio adiunxisset.

Hinc

Hinc igitur factum est ut omne fas magis contemnant quam antea. Jam vero circa pecunias hoc modo sunt iniquiores. non enim eos solum qui magnis se delictis fecerunt obnoxios, sed eos item qui nihil fecerunt iniuste, comprehensos cogunt nullo iure pecunias solvere. Quo fit ut nihilo illi minus qui videntur esse ditissimi, quam qui multa iniuste admiserunt, in metu sint: adeo ut neque in manus hi ire velint potentiorum, neque audeant se adiungere exercitui regio. Igitur quicumque bellum cum iis gerat, omnibus licet in regione ipsorum sine pugna versari utcumque velint, propter illorum tum impietatem erga deos, tum iniustitiam erga homines. Mentis igitur eorum ita sunt omnino nunc deteriores, quam antiquitus.

Quod autem nec corporum exercitationis curam gerunt, ut antea consueverant, nunc item hoc exponam. Lex enim erat apud eos neque spuerere, neque emungere: (est autem manifestum hanc eos lege sanxisse, non quia parceret corporis humori, sed quod vellat per labores ac sudorem reddere corpora solidiora.) hoc vero tempore non spuerere quidem neque emungi, adhuc perdurat, sed illud institutum se laboribus exercendi desit. Quinetiam antea erat Persis lege cautum comedere semel, quod toto die vterentur & circa res gerendas & circa labores: hac vero tempestate semel cibum capere adhuc permanet, sed vesci incipientes ab eo tempore quo illi qui summo mane prandent, ad illorum usque tempus comedere potareque pergunt qui lectum tardissime perunt. Erat praeterea lege cautum apud eos ne urcei importarentur in symposia: quippe qui putabant, si non nimis potarent, minus corpora mentesque labefactari: hac vero tempestate urceos non importari, adhuc permanet: ac tantum bibunt ut non importent, sed ipsi exportentur, quum nequeant amplius erecti egredi. Jam vero & ille mos patrius iis erat, ut dum iter facerent, neque comederent, neque biberent, neque quicquam eorum quae propter haec necessaria sunt, palam facerent: nunc autem ab iis abstinere, adhuc perdurat, sed itinera faciunt adeo brevia ut minime sit mirandum quod a rebus necessariis abstineant.

ἀθμισότεροι δὴ νῦν ἢ πρῶτον ταύτην γρημίωται. εἰς γρημίω γρήματα, τῆδε ἀδικώτεροι οὐ γὰρ μόνον εἶσι πολλά ἡμάρτηκότες, ἀλλὰ ἤδη εἶσι εἰς τὸν ἡδίκηκότες συλλαμβάνοντες, ἀναγκάζουσι πρὸς εἰς δὲ δίκαιον γρήματα σποτίνειν. ὥστε εἰς τὸν ἡπτον ὅτι πολλὰ ἔχον δικαίωτες τῶν πολλὰ ἡδίκηκότες φοβουῦνται καὶ εἰς χεῖρας οὐδὲ οὐτοὶ ἐπὶ τοῖς κρείττοσι ἵεναι, εἰς γὰρ ἀδελφίσει εἰς βασιλικῶν γρατείων παρροῖσι. τῶν γὰρ οὐκ, ὅστις αἰ πολεμῆ ἀδύς, πᾶσιν ἔξουσι ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν ἀναγρῆσαι ἀνθ' ἑαυτῶν ὅπως ἀβούλωνται, ἀλλὰ τῶν ἐκείνων πρὸς μὲν θεοῖς ἀσέβειαν, πρὸς δὲ ἀδελφοῖς ἀδικίαν. αἱ μὲν δὴ γράμματα ταύτην τὰ πρὸν χεῖρας νῦν ἢ τὸ παλαιόν, αὐτῶν.

Ὡς δὲ εἰς τῶν σωμάτων ἐπιμέλονται ὡς πρὸ πρῶτον; νῦν αὖ τὸ τοιοῦτον διηγῆσομαι. νόμιμον γὰρ δὴ ἡ ἀδύς, μήτε πίνειν, μήτε σπομύθεσθαι (δηλον δὲ ὅτι ταῦτα, οὐ τὸ ἐν τῶν σώματι ὑπερφοιδῆναι, ἐνόμισαν, ἀλλὰ βουλόμενοι ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἰδράτος τὰ σώματα σπομύθεσθαι) νῦν δὲ τὸ μὲν μή πίνειν μηδὲ σπομύθεσθαι, ἐπὶ ἀφαιρῆναι, τὸ δὲ πίνειν οὐδαμῶς ἐπιτηδύεται. καὶ μὲν πρῶτον ἀφαιρῆναι μὲν αὐτοῖς μονοσιτεῖν νόμιμον, ὅπως ὅλη τῇ ἡμέρᾳ γράντο καὶ εἰς τὰς πρῶτας καὶ εἰς τὸ ἀφαιρῆναι νῦν γρημίω τὸ μὲν μονοσιτεῖν ἐπὶ ἀφαιρῆναι, ἀφαιρῆναι δὲ τὸ σίτον ἡλίκα πρὸς ὅσον αἱ τὰς ἀφαιρῆναι, μέχρι κύρου ἐάθοντες καὶ πίνοντες ἀφαιρῆναι εἰς τε πρὸς ὅσον αἱ τὰς κρημνισμένοι. ἡ δὲ ἀδύς νόμιμον μηδὲ πρῶτον εἰσφέρεισθαι εἰς τὰ συμποσία, δηλονότι νομίζοντες τὸ μὴ ὑπερπίνειν ἡπτον αὐ καὶ σώματα καὶ γνάμια σφάλλειν. νῦν δὲ τὸ μὲν μηδὲ εἰσφέρεισθαι, ἐπὶ αὐτῶν ἀφαιρῆναι ποσὸν δὲ πίνουσι ὥστε αὐτῶν εἰσφέρεισθαι ἀδύς ἐκφέρεισθαι, ἐπειδὴν μηκέτι διώωνται ὀρθοῦμενοι ὀξεία. ἀλλὰ μὲν καὶ αἰνοῦν ἡ αὐτοῖς ἐπιτήκειον, τὸ μεταξὺ πορτομενοῖς μήτε ἐάθιναι, μήτε πίνειν, μήτε τῶν ἀφαιρῆναι ἀναγκάων μηδὲν ποιοῦντας φανεροῖς εἶναι. νῦν δὲ αὖ τὸ μὲν τούτων ἀπέχεσθαι ἐπὶ ἀφαιρῆναι τὰς μὲν πορείας οὕτω βραχείας ποιοῦνται ὥς μὴ αὐτῶν ἐπιτηδύσαι τὸ ἀπέχεσθαι τῶν ἀναγκάων.

1 Vel, in potestatem venire. 2 Nusquam in usu est. 3 Vel, amphora, quia urcei vasa sunt aquaria potius quam vinaria. 4 Erecto corpore, vel, recto corpore.

Αλλά μὲν καὶ ἐπὶ θήρασι παρ᾽ αὐτοὺς μὲν ἑσθλάκις ἐξήσδην ὥστε ἄρχειν αὖτις τε καὶ ἵπποις γυμνάσια τὰς θήρας ἐπὶ δὲ Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεύς καὶ σὺ αὐτῶν ἠπίους τῶ οἴνου ἐγγύοντο, ἔκτι οὐμοίως οὔτε αὖτις ἐξήσδην, οὔτε σὺ ἄλλοις ἐξήσδην ἐπὶ τὰς θήρας ἀλλὰ καὶ οἵτινες φιλόπονοι γυμνονοὶ καὶ σὺ τοῖς παρ᾽ αὐτοῖς ἵππεδον ἅμα θηρῶν, φθονοῦντες αὖτις δὴλοι ἦσαν, καὶ ὡς βελίονας αὐτῶν ἐμίσησαν. ἀλλὰ γὰρ καὶ σὺ παῖδας ὅ μὲν παιδιδέσθαι ἐπὶ ταῖς θήραις, ἐπὶ ἀφάρθαι ὅ μὲν τοὶ ἵππων καὶ μὲν θάνατον καὶ μελετᾶν, ἀπέσθηκε, ἀφ᾽ ὅ μὲν ἰέναι ὅπου αὐτὸν ἀποφανόμενοι βύδοκιμοῖσι.

21. 77

Καὶ ὅτι γὰρ ὅ παῖδες ἀκούοντες ἐκεῖ παρ᾽ αὐτοῦ τὰς δίνας δικαίως δικαζόμενας, ἐδόκουν μὲν θάνατον δικαιοσύνην, καὶ τοῦτο πρῶτον πάντων ἀνέσχεσθαι. σαφῶς γὰρ ὄρασι νικητὰς ὅποτεροι αὐτῶν πλείον ἀφάρθωσι. ἀλλὰ καὶ τῶν φυομένων ἐκ τῆς γῆς τὰς διδάμεις ὅ παῖδες παρ᾽ αὐτοῦ μὲν ἐμὲν θάνατον, ὅπως τοῖς μὲν ὠφελίμοις χεῖρον τῶν δὲ βλάβερων ἀπέχρηστο· νῦν ὅ εὐοίκασι ταῦτα διδάσκόμενοι, ὅπως ὅτι πλείονα κακοποιῶσιν. ἔδαμοδὸν γὰρ πλείονα ἢ ἐκείνους ἔτε ἀποθνήσκουσιν, οὔτε ἀφάρθονται ὑπὸ φαρμάκων.

22. 78

Αὐτὰ μὲν καὶ ἀρτυρικώτεροι πολὺ νῦν ἢ ἐπὶ Κύρου εἶσι. ὅτε μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ ἐκ Περσῶν παιδείᾳ καὶ ἐγκρατεῖα ἐχρῶντο, τῇ δὲ Μήδων σοφῇ καὶ ἀβρογῆτι· νῦν δὲ πῶ μὲν ἐκ Περσῶν καρτερίᾳ παρ᾽ αὐτοῦ ἀποσθεννυμένῳ, πῶ δὲ τῶν Μήδων μαλακίᾳ ἀφάρθονται. σαφηνίσαι δὲ βούλομαι καὶ πῶ ἀρτυρῶν αὐτῶν. ἐκείνοις γὰρ παρ᾽ αὐτοῦ μὲν τὰς βύνας οὐ μόνον ἄρχει μαλακίᾳ ὑποφρῶννασθαι, ἀλλ᾽ ἠδὲ καὶ τῶν κλιῶν σὺ πύλας ἐπιτρίβειν ἵππων ὡς ἄνθρωποι, ὅπως μὴ ἀντερείδῃ ὁ δάπτερον, ἀλλ᾽ ὑποείκωσιν αὐτῶν ἵππων. καὶ μὲν τὰ πετρίδρα ἐπὶ τῶν πετρίδων, ὅσα τε παρ᾽ αὐτοῦ θύρησιν, οὐδὲν αὐτῶν ἀφῆρηται, ἀλλὰ τε αἰεὶ χεῖρα ἐπιμηχανῶντα. καὶ ὅσα γὰρ ὠκυπέτας. καὶ γὰρ χεῖροποιήσας ἀμφοτέρων τούτων χεῖρις. ἀλλὰ μὲν καὶ ἐν ταῖς χεῖρσιν οὐ μόνον κεφαλῶν καὶ σώμα καὶ πόδας ἄρχει αὖτις ἐσκεπάσθαι, ἀλλὰ καὶ παρ᾽ ἀκροῖς τῶν χειρῶν χεῖρας δασείας καὶ δακτυλήθρας ἐχρῶσιν. ἐν γὰρ μὲν τὰ ἴππειά ἐκ ἀρχαίων αὖτις οὐθ᾽ αὐτῶν δένδρων ἔθ᾽ αὐτῶν πετρίδων σκιά, ἀλλ᾽ ἐν ταῖς ἐτέροις σκιάς αὐτῶν ἀρτυροὶ μηχρῶμοι αὖτις παρ᾽ αὐτοῖς.

23. 79

24. 80

25. 81

26. 82

Quin & ad venationem quoq; toties antea exhibant ut pro exercitatione venationes satis essent & ipsis & equis: at ubi Arraxerxes rex, & qui ei erant familiares, redditi sunt vino inferiores, non amplius eodem modo neq; ipsi egrediebantur, neq; alios educebant ad venationes: quin potius siqui laboris studiosi atq; industrii una cum suis equitibus venarentur, aperte iis inuidebant, & ut seipsis meliores oderant. Præterea puerorum institutio pro foribus adhuc perdurat: sed disciplina & exercitatio eorum quæ ad artem equestrem pertinent, extincta est, quoniam eo non eunt ubi specimen edendo gloriam consequantur.

Et quod pueri quum illic antea lites audirent secundum ius & æquum diiudicari, videbantur discere iustitiam, & hoc omnino in contrarium versum est: quoniam certo videtur eos vincere causam ubi plus dederint. Præterea eorum vim quæ è terra oriuntur, pueri antea discebant, quoniam vtilibus uterentur, & à perniciosis absterent: nunc vero videntur hæc discere quo mala quamplurima perpetrent. Nusquam igitur plures quam illic, neq; moriuntur, neq; interficiuntur venenis.

Quinetiam multo magis indulgent mollibus & delicatis voluptatibus quam Cyri temporibus. Tum enim adhuc disciplina Persica & continentia utebantur, Medorum vero stola atq; molliæ: sed hoc tempore Persicam constantiam æquo animo vident extinguere, at Medorum molliem diligenter servant. Declarare autem volo eorum quoque mollem & delicatam vitam. Illis enim primum non satis est si lecti strata mollia habeant, verum etiam lectorum pedes tapetibus superponunt, ne pavimentum renitatur, sed ut tapetes cedant. Insuper opere pistorio quæ conficiebantur ad mensam, & quæcunque reperta sunt antea, eorum nihil ablatum est, sed & nova semper excogitant, & obsonia identidem: etenim sibi compararunt homines qui nova utriusque harum rerum artificia inveniunt. Insuper hyeme non satis est illis caput & corpus atque pedes tegere, sed in extremis manibus chirothecas villosas habent, & digitalia. At vero æstate contenti non sunt neque arborum neque rupium umbris, sed illis præsto sunt homines qui in his umbris alias moliantur.

1 Senant Gr. verbis, Ita vino dediti ut ei succumberent. 2 In aula adh. perd. Vel, in regia.

Iam vero & pocula si quamplurima habeant, hoc ornamento gloriantur: verum si iniustis artibus comparata esse constet, id nulli sibi dedecori ducunt. Apud illos enim iniustitia lucrique turpis cupiditas valde est aucta. Atque antea patrius eis mos erat ne conspicerentur proficisci pedites, non alius cuiusquam rei gratia, quam ut equites optimi fierent: nunc autem plura super equis strata habent quam super cubilibus. Non enim ita equitandi curam habent ut moliter sedendi.

In iis vero quae ad bellum pertinent, annon merito nunc sunt omnino deteriores quam antea? Quibus superiore tempore patrium erat, tum eos qui terram possiderent, ab hac ipsa equites suppeditare, qui etiam in expeditionem ibant: tum praesidiarios, si militandum esset, pro regione, stipendiarios esse: nunc vero qui ostiarii sunt, & pistores obsoniorumque, artifices, & pincernae, & balneatores, & qui ad mensam apponunt, & qui mensam tollunt, & qui dormitum agunt, & qui a somno excitant, & ornatores qui coloribus eos liniunt infricantque, aliaque decenter componunt: hosce omnes ii qui proceres sunt, equites faciunt, quo sub se stipendium mereant. Multitudo igitur ex his quoque apparet, at nulla eorum ad bellum utilitas. Hoc etiam patet ex iis quae vsuveniunt. nam in eorum regione hostes facilius commorantur quam amici. Cyrus enim quum ferentarios amouisset, thoracibus autem & eos & equos amasset, & pilum unum cuique dedisset in manum, cominus pugnam gerebat: sed hoc tempore neque iactu utuntur amplius, neque congregantes cominus praeculantur. Atque pedites habent quidem ipsi crates & copides & secures (quemadmodum Cyri temporibus) quum sunt pugnaturi, sed cominus congregari ne hi quidem volunt. Nec item falcatis curribus ad sed utuntur amplius ad quod eos Cyrus est fabricatus. Cyrus enim quum aurigas amplificasset honoribus strenuosque reddidisset, habebat qui in armatos impetum facerent. Persae autem huius temporis quum ne norint quidem eos qui praesunt curribus, censent fore ut inexercitatos similes exercitatis habeant. Et hi profiliunt quidem, sed priusquam fuerint inter hostes, alij e curribus vltro excidunt, alij exiliunt: quo fit ut

καὶ μὲν ἐκπέματα ἰὼ μὲν ὡς πλείστα ἔχουσι, τούτω καλλωπίζονται ἰὼ δὲ ἕξ ἀδίκου φανεραῖς ἢ μεμηχανημέρα, ὅθεν τῆσ' ἀγύρονται. πολὺ γὰρ ἠύξηται ἐν αὐτοῖς ἡ ἀδικία τε καὶ ἀγροακέρδεια. ἀλλὰ καὶ παρὰ τὸ μὲν αὐτὸ βραχέριον αὐτοῖς μὴ ὀρεσθῆναι περὶ τὴν πορθομύροις, ὅσα ἄλλου ἱανὸς ἐνεκα ἢ τῶ ὡς ἰπποκωπῆτες γίνεσθαι· νῦν δὲ ἐρώματα πλείω ἔχουσι ἐπὶ τῶ ἵππων ἢ ἐπὶ τῶ θύναν. οὐ γὰρ τῶ ἵππειας ἔστω ὡς παρὰ τῶ μαλακῶς καθεῖται. 10 ὅτι μέλονται.

Τὰ γὰρ μὲν πολεμικὰ πῶς ὅσα εἰκότως νῦν τὰ πρὸ ἡμῶν χεῖρες ἢ παρὰ τὸν εἶσιν; οἷς ἐν μὲν τὰ πρὸ ἡμῶν χεῖρες ἢ παρὰ τὸν εἶσιν, * οἷμα,] ἡ ἡρ- χεσθῆναι μὲν τὴν γῆν ἔχοντας, ἀπὸ ταύτης ἰππο- τας πρὸ ἔχεσθαι, οἱ δὲ καὶ ἐτραπύοντο. τὸ δὲ φερεσθῆναι, εἰ δέοις ἐρατὸν εἶναι, παρὰ τῆς χώρας μαθοφόροις εἶναι. νῦν δὲ τοῖς τε θυρωροῖς καὶ τῶ σιτοποιοῖς, καὶ τῶ ὀλοποιοῖς, καὶ οἰνοχό- οἱς, καὶ λουτρῶσι, καὶ παρὰ τὴν ἵππων καὶ ἀνα- 20 ὀρῶντας, καὶ κατακοιμίζοντας καὶ ἀνίσταντας, καὶ τῶ " κρομητῶν οἱ ἰπποκωπῆται τε καὶ ἐντελέβοισιν αὐ- τοῖς, καὶ τὰ ἄλλα ῥυθμίζοισι. τούτοις πρὸ τῶ ἰπ- πείας ὁ δυνάσται πεποιθήσασιν, ὅπως μαθοφορῶ- σιν αὐτοῖς. πλῆθος μὲν οὖν καὶ ἐκ τούτων φάινεται, οὐ μὲν τοῖ ὀφελὸς γε ὅθεν αὐτῶ εἰς πόλεμον. δι- λοῖ δὲ καὶ αὐτὰ τὰ γινόμενα· καὶ τὴν χώραν γὰρ αὐτῶ ῥᾶον ὁ πολέμοιοι ἢ ὁ φίλοι ἀναστέφονται. καὶ γὰρ δὴ ὁ Κίρως τῶ μὲν ἀκροβολίζεσθαι ἀπο- 30 παύσας, θυρωροῖς δὲ καὶ αὐτοῖς καὶ ἵπποις, καὶ ἐν ὀπαλῶν ἐκαστῶ δοῖς εἰς χεῖρας, ὁμοῖον τὴν μάχην ἐποιεῖτο· νῦν δὲ οὐτε ἀκροβολίζονται εἰς, οὐτ' εἰς χεῖρας σιωπῶντες μάχονται. καὶ περὶ ἔχουσι μὲν γάρρα καὶ κοπίδας καὶ σαγάρεις, ὡς παρὰ τῶ Κί- ρω, τῶ μάλιστα ποιησόμενοι. εἰς χεῖρας δὲ ἵππων οὐδ' οὔτοι ἐπέλοισιν. ὅθεν γε τοῖς δρεπτομηφόροις ἀρ- 40 μασι εἰς χεῖρας εἶναι ὅφ' ὃ Κίρως αὐτὰ ἐποίησεν. οὐ μὲν γὰρ, ἡμῶν ἀνέχουσας τῶ ἰπποκωπῆται, καὶ ἀγαθοῖς ποιήσας, εἶχε τῶ εἰς τὰ ὅπλα ἐμβαλόντας. ὁ δὲ νῦν, ὅθεν γινώσκοντες τῶ ὅτι τοῖς ἀρμασιν, οἰόνται σφίσιν ὁμοῖοις τῶ ἀνασκήτοις τοῖς ἡσκηθῶσιν ἔσεσθαι. ὁ δὲ ὄρμησι μὲν, παρὶν δὲ ἐν τοῖς πολεμοῖς εἶναι, ὁ μὲν ἔχοντες ἐκπέτοιουσιν, ὁ δὲ ἕξάλλονται ὡς τε

1 Non conspici pedibus iter facientes, non al. 2 Intell. dicendi sunt, vel, dici possunt.

ἀνδρῶν ἰσχυρῶν γιγνώσκοντα ἅ τ' ἐβύγη πολλάκις πλείω
 κακὰ τοῦ φίλου, ἢ τοῦ πολεμίου ποιεῖ. ἐπεὶ μὲν
 τοὶ καὶ αὐτοὶ γιγνώσκουσιν οἷα σφίσι τὰ πολεμικῆ-
 ρια ἔσονται, ὑφίενται, καὶ οὐδὲν ἐπ' αὐτῶν ἔλ-
 λωῶν εἰς πόλεμον καθίσταται, οὔτε ὅτ' ἄλλη-
 λους πολεμῶσιν, ἔτε ὅτ' ἄλλ' Ἕλληνας αὐτοῖς ἀντι-
 στρατεύων, ἀλλὰ καὶ πρὸς τ' ἄλλους ἐγνώκασιν μὲν Ἕλ-
 λωῶν τοῦ πολεμίου ποιεῖσθαι.

21. οὐτὶ αὐ-
ποτα

22. ἀπὸ γὰρ
συνάσει, ἢ
πῶς

23. ἀπὸ γὰρ
τίμης

Ἐγὼ μὲν δὴ οἶμαι ἄσφατον ἔσθ' ἡμῶν ἄπει-
 γάσθαι μοι. φημὶ γάρ Πέρσας καὶ τοῦ σὺν αὐτοῖς καὶ ἰο-
 ἀσβεστεροὺς πρὸς τοὺς καὶ ἀνοσιωτέροισιν πρὸς συγγε-
 νεῖς, καὶ ἄδικωτέροισιν πρὸς ἄλλοις, καὶ ἀνδρῶν τε-
 ροῖς τὰ εἰς τὸν πόλεμον νῦν ἢ πρὸς ἄνδρα ἀποδέδει-
 γθαι. εἰ δέ τις τὸν ἀνδρῶν γιγνώσκει, τὰ ἔργα αὐ-
 τῶν ἐπισκεπτῶν, βύρησει αὐτὰ μὲν τυροῦντα τοῖς ἐ-
 μοῖς λόγους.

iugales aurigis carentes, pluribus sæpe
 malis amicos quam hostes afficiant.
 Quoniam vero ipsi quoque cognoscunt
 qualia ad bellum adminicula habeant,
 animo ad id remisso sunt, nemoque am-
 plius sine Græcis ad bellum se accingit,
 neque quum inuicem belligerant, neq;
 quum Græci agunt contra eos exerci-
 tum, sed etiam aduersus hosce statue-
 runt cum Græcis bellum gerere.

Et ego quidem quæ pollicitus sum,
 eam me præstitisse arbitror. Dico enim,
 Persas atque Persarum socios, & magis
 impios aduersus deos, & magis nefarios
 erga necessarios, & iniustiores erga ali-
 os, & ignauiores ad bellum, hoc tempo-
 re quam antea redditos fuisse. Quod si-
 quis secus atque ego sentiat, is eorum o-
 pera cōsiderans, ea testimonio suo ver-
 ba mea comprobare comperiet.

Παρά τῶν αὐτῶν Ξενοφῶντι, ἐν τῷ 4^ῳ αὐτοῦ
 παιδείας ἐ.

Apud eundem Xenophontem, in eius-
 dem *Paedia* libro v.

24. 72.
mea edit.

25. αὐτοῦ
τῆς

Ἐὰν οὐδὲν γὰρ βρώματι οὐδὲ πόματι Πέρ-
 σης αἰὲρ τῶν πεπαιδευμένων οὔτε ὄμμασιν αἰὲρ ἐκ-
 πεπληγμένος καταφανῆς ᾖ μοι, οὔτε ἀρπαγῆ,
 οὔτε νόσφ, μὴ οὐχὶ πρηνεῖν ἄσφατον αἰὲρ καὶ μὴ ἐν σίτῳ
 ὦν, ἀλλ' ὡσπερ ἄ ἰππικοὶ, ἀλλὰ τὸ μὴ τὰ εἰσάσε-
 σθαι ὅτι τῶν ἰππῶν, δυνάμει ἅμα ἰσχυρόντες
 καὶ ὄραν καὶ ἀκούειν καὶ λέγειν τὸ δέον, οὔτω καὶ ἐκεί-
 νοι ἐν τῷ σίτῳ οἶοντα δεῖν φρονίμοι καὶ μέτεροι φαί-
 νεσθαι. τὸ δὲ κεκινῆσθαι ὑπὸ τῶν βρωμάτων καὶ
 τῆς πόσεως, πόμῳ αὐτοῖς ἢ κωικὸν καὶ φρεαδὲς δο-
 χεῖ εἶ.

20 In nullo enim neque esculento ne-
 que potulento vir Perses, ex iis qui be-
 ne instituti sunt, neque oculis commo-
 tus appareat, neq; rapina, neq; mente,
 quo minus eadem prospiciat quæ si in
 cibo non esset: sed quemadmodum e-
 questris, quoniam in equis non turbantur,
 possint simul dum equitant & vide-
 re & audire & dicere quod sit opus: sic
 item illi inter epulas existimant oportere
 & prudentes apparere & moderatos.
 At moueri esculentis & potulentis, vi-
 detur iis esse² porcinum admodum &
 immane.

Vide & quæ hunc locum proxime sequuntur, nec non quæ præcedunt. Sed cum ijs quæ hoc loco di-
 cuntur, conferenda sunt quæ supra, pag. videlicet 577. legisti de pueris domo afferentibus in cibum qui-
 dem, panem, in obsonium vero, nasturtium: ad potum autem, si quis eorum sitiret, vas fictile quod
 cothona vocabant, ut in id è flumine posset haurire. Atque his addenda sunt & quæ de puberibus, sive
 adolescentibus (Græce ephēbis) paulo post dicuntur, quidquid venando ceperint, id eorum obsoni-
 um esse: sin nihil ceperint, non aliud obsonium habere quam nasturtium. Ideo autem conferendæ
 sunt hi loci cum illo libri V, ut consideremus quantum prosit à teneris assuescere. Nam temperanter in ipsa et-
 iam senectute vivere, in eodem illo traditi loco, quum ex de pueris exemplum temperantia ab eis sumenti-
 bus scribat. Tenuis autem victus vestitusque vultus Persarum mentionem facit Xenophon non in ijs solum
 quæ ex eo allata iam fuerunt, sed in hoc etiam libri primi eiusdem operis loco, non procul ab ijs quæ deprom-
 pta inde habuisti in præcedentibus, per quandam cum molli Medorum vestitu antithesin, Apud Persas
 autem qui in patria manent, hoc etiam sæculo & vestimenta sunt viliora, & victus magis est te-
 nuis. Necnon aliquanto post Cyrus auo suo Astyagi dicit, Sed longe simplicior apud nos ac rectior est
 ad se explendum via. Nos enim panis & carnes ad hoc deducunt: vos autem, quum eodem stu-
 deatis peruenire quo nos, per multos circuitus ac ambages sursum deorsum errantes, vix tandem
 eo peruenitis quo nos iam dudum veneramus. Sed hanc Persarum laudem multum minuit iste li-
 bri septimi eiusdem operis locus, ubi de Cyro dicitur, Quum igitur sciret, Persas, qui domi man-
 erent, vitam agere durissimam propter inopiam, & laboriosissimam, tum propter regionis
 suæ asperitatem, tum quod opus faciendo victum sibi quærunt: hos potissimum existi-
 mauit libenter apud se victuros. Minuit (inquam) hic locus laudem illam, quod regionis

1 Id est, Neque oculis, neque rapacitate, neque mente vllam commotionem præ se ferat, quominus eadem prosp. 2 Le-
 git αὐτοῦ (ut habes in marg.) quod & suillum reddi potest: at κωικὸν est caninum. Vox autem φρεαδὲς quam vertis immane, sonat
 potius hic ferinum, vel, belluinum.

natura ad tenuem illum victum eos adigere dici possit. Sed ex ijs quae alibi scribuntur, conijcere est, institutio-
tionem bonam non solum hoc addidisse ut boni consulerent hanc victus tenuitatem, aut saltem hunc mode-
ratum victum (nam & μετ' εὐδαιμονίας dicit) sed etiam effecisse ut vellent & sputandi & mungendi ne-
cessitatem à se per labores abigere. Atque hoc apud illos etiam qui sua etate essent Persas mansisse, in
eo illo primi libri loco testatur. Videndum tamen quomodo cum hoc convenire loco possit ille libri octavi,
ubi scribit, (hoc quoque exemplo ostendens quantum Persae à suis maioribus degenerassent) Nam quum
antea sancitum esset, (vel lege cautum, nisi & more receptum reddi potest) ut neque sputarent,
neque emungerent. (manifestum est autem ipsos non ideo sanxisse ut humori corporis parcerent,
sed quod vellent laboribus & sudoribus corpora robusta & velut solida effici) nunc quidem
adhuc manet, ut non sputent, nec sese emungant: at se laboribus exercere, nusquam in usu est. Quo-
modo enim Xenophontis etiam saeculo permanebant haec duo, non sputare, neque se emungere, id vero
per quod haec vitabant (qua alioqui vix posse vitare videntur) ut ipse in illo altero loco scribit, iam abo-
luerat?

Sed, hanc questionem alijs solvendam relinquens, ad eos transeo locos qui contra Persicum luxum,
& quidem in regibus nominatum, describunt. Meminisse autem hic oportet horum circa finem libri
VIII. Verborum, ὁποῖοι τινὲς γὰρ αὐτοὶ ἴσασιν ὅτι οἱ ἄλλοι οὐκ ἔχουσιν ὡς οὐκ ἔστιν ἄλλοι ἄνθρωποι. id est
QVALES enim fuerint qui alijs praesunt, tales sunt plerumque & illi qui eorum subiecti sunt im-
perio. Idem vero & ante Xenophontem dictum fuerat, & post Xenophontem etiam dictum fuit: & quidem
à nonnullis etiam qui vocem illam plerumque non addiderunt. Magna est autem convenientia inter illum
locum, & istum qui eodem in libro legitur, pagina à principio tertia, ὅτι ὅσοι μὲν ἴσασιν ὅτι οἱ ἄλλοι οὐκ ἔχουσιν ὡς οὐκ ἔστιν ἄλλοι ἄνθρωποι, οὗτοι μὲν ἴσασιν ὅτι οἱ ἄλλοι οὐκ ἔχουσιν ὡς οὐκ ἔστιν ἄλλοι ἄνθρωποι, οὗτοι μὲν ἴσασιν ὅτι οἱ ἄλλοι οὐκ ἔχουσιν ὡς οὐκ ἔστιν ἄλλοι ἄνθρωποι.
cui maxime licet insolenter agere, modeste se gerere, tanto magis ij qui sunt inferiores vllam
suam insolentiam minime extare volunt. Adiungendum etiam quod aliquando post sequitur, de ipso
Cyro, Et se quidem in tale exemplum proponebat. Necnon adijciendus erit hic qui primam
eiusdem libri paginam claudit, in mea editione, ὅτι μὲν ὁ ἄριστος ἀπὸ
βελτ. &c.

Ex oratione de Agesilao.

Εὐ τὴ εἰς Ἀγησίλαον λόγου.

HABET enim rex Persarum qui totum orbem circumeant, quaritantes potum qui suavis illi sit futurus: & innumeri excogitant cibos quibus suaviter vescatur: at vero Agesilaus, quod labori deditus esset, quidquid aderat iucunde bibebat, & quidquid nactus erat, iucunde edebat. ad somnum autem suaviter capiendum quivis locus idoneus illi erat. Ac non solum dum haec faceret lætabatur, sed etiam exultabat quoties consideraret se quidem mediis in voluptatibus versari: at barbarum illum regem videret, si quidem absq; dolore vellet vivere, oportere ab extremis terræ finibus ea secum trahere quæ delectationem sint allatura.

Τῶ μὲν γὰρ Πέρσῃ πᾶσθι γλυκύνει τὰ
ταί, μαστύροντες ἢ αὐτὴν ἡδέως πίοι, μυελοὶ δὲ τε-
χνῶνται ἢ αὐτὴν ἡδέως φάγοι. ὅπως γὰρ μὲν κατα-
δάροισι, οὐδὲ αὐτὸ εἶποι ὡς ὅτι παραματῶνται.
Ἀγησίλαος δὲ, ἀλλὰ ὁ φιλόπονος εἶ, πῶ μὲν ὁ
πρὸν ἡδέως ἐπινε, πῶ μὲν ὁ σωτυχὸν ἡδέως ἠσθιεν.
Εἰς ὃ ὁ ἀσπιδώτης κρημνισθεὶς, πᾶς τόπος ἰκανὸς ἰσθί-
αὐτῶ. καὶ αὐτὰ ὁ μόνον παρατήρων ἐχαιρεν, ἀλλὰ καὶ
ἐνθυμούμενος ἠγάλλετο ὅτι αὐτὸς μὲν ἐν μέσῃσι ταῖς
βυφροσώμασι ἀνατρέφοιτο. ὅτι ὁ βαρβαρὸν ἐώρα,
εἰ μὲν γοὶ ἀλύπτως βιώσεσθαι, σωελκυσεὶν αὐτῶ
ἀπὸ τῶν ἀτάτων τῆ γῆς αὐτὴν τέρψονται.

Pag. 330
mea editio.

In eadem oratione proponuntur & alia, in quibus Agesilaus & rex Persarum inter se comparantur: atque hoc inter cetera, quod ille quidquid inter homines auri, quidquid argenti erat, & quaecunque erant pretiosissima, apud se congesta habere niteretur: existimans, si maximam vim pecuniarum haberet, fore ut omnia in potestatem suam redigeret: at vero Agesilaus domum suam contra instituerat, ita ut nullo horum indigeret. Animadvertendum autem, ad hanc auri argenti que coaceratio- nem quod attinet, esse & hoc verisimile ad fovendum etiam suum luxum illam congerere conatum esse: quamvis aliam causam afferat. Ceterum cum illis verbis, μυελοὶ ὃ τεχνῶνται τὴν ἡδέως φάγοι, conferendū haec quae habuisti pag. 584. ex alio loco καὶ μὲν τὰ μετ' εὐδαιμονίας ὅτι τὰ περὶ τὴν εὐδαιμονίαν, ὅτι τὰ περὶ τὴν εὐδαιμονίαν, οὐδὲν αὐτῶ ἀσπιδῶτης, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ἐπιμαχῶνται. καὶ γὰρ καὶ ποιοῦνται ἀμφοτέρων τῶν κέρτυται. Verum hoc in loco (qui non procul abest à fine libri octavi & ultimi Padia) non tantum de Persarum regibus, sed de uni- versa Persarum gente agitur.

Hinc ad illum digredior locum ubi contra studium rerum bellicarum, necnon agriculturae, (et quidem hanc proponens) in Persarum rege commendat: quum alibi rei militaris studium in certo quopiam rege, videlicet Cyro, commendasset: & quidem venationis exercitio ad res bellicas, & maxime ad artē equestrem, eos preparari dixisset, ut videre est inter illa quae à lib. Pad. 8. deprompta dedi. p. 580. Verum ibi postquam haec & alia quaedam

eadem pertinentia scripsit, & tandem locum illum his verbis clausit, καὶ τὴν ἐγκράτειαν ἵ, καὶ πόνους καὶ ψύχην καὶ θάλασσαν & λυμὸν καὶ δίψαν δυνάσασθαι φέρειν, ἐν ταύτῃ μάλιστα προσεβίβηκε τὴν κοινότητα. id est, Atque hic maxime assuefaciebat sodalitia ad continentiam, & ad hoc ut labores necnon frigora & æstus, quin etiā famem & sitim tolerare possent. Vbi (inquam) ita locum illum clausit, adiecit, & τὴν δὲ ἔτι βασιλείαν & οἱ ἄλλοι οἱ δὲ βασιλεία ταῦτα ποιοῦντες, ἐστὲν ἰσὺς. id est, Atque hoc etiam seculo tum rex, tum qui circa regem sunt, hæc assidue faciunt. Hæc porro, οἱ δὲ βασιλεία, Philolphus verus regis familiares. Quam etiam inter pretationem admittere videntur illa verba: at κοινότητα appellatio eam minime admittit: quamvis huic quoque eam tribuat. vertit enim, Et hic etiam maxime familiares assuefaciebat ad continentiam. Ex quo autem reddi debere hic, sicut & alibi, sodalitia, vel eos qui è sodalitiis erant. De hoc quoque obiter monco, quod ad locum illum attinet, & τὴν ἐγκράτειαν ἵ, & c. affertur & hanc lectionem, καὶ πόνους καὶ ψύχην καὶ θάλασσαν & λυμὸν καὶ δίψαν δυνάσασθαι φέρειν. Verum ex duabus unam faciens, libenter ita scriberem, καὶ πόνους καὶ ψύχην καὶ θάλασσαν & λυμὸν καὶ δίψαν. Alioqui, nostram recinendo scripturam, saltem scribendum esset, καὶ τὴν ψύχην καὶ θάλασσαν & λυμὸν καὶ δίψαν φέρειν. Ad illum (inquam) locum transeo ubi studium rerum bellicarum & agriculturæ (et quidem huius mentionem prius faciens) commendat. Is autem extat in OEconomico, pag. 482. meæ editionis, ubi Socrates & Critobulus inter se colloquuntur:

Ἡμῶν δὲ δὴ ποίας * τέχνας] συμβουλεύεις ὦ Σωκράτης χεῖρασαι; Ἄρα (ἐφ' ὃ Σωκράτης) μὴ αἰχμητῶν. Περσῶν βασιλέα μιμήσασθαι; κείνον γὰρ φασὶν, ἐν τοῖς καλλίστοις τε καὶ αἰαχαιοτάτοις ἠγρῦνδρον εἶ) ἔπιμελήμασι, γεωργίῳ τε καὶ τῶν πολεμικῶν τέχνῳ, τούτων ἀμφοτέρων ἰσχυρᾶς ἐπιμελεῖσθαι. καὶ ὁ Κριτόβουλος ἀκούσας ταῦτα εἶπε, Καὶ τὸτο, ἐφ' ὃ, πᾶσι βίαις ὦ Σωκράτης, βασιλέα τῶν Περσῶν γεωργίας ἢ σωεπιμελεῖσθαι; Ὡς δ' ἂν (ἐφ' ὃ Σωκράτης) ἐπιποικνῶντες, ὦ Κριτόβουλε, ἴσως αἱ καταμύθοι μὲν εἶναι σωεπιμελεῖται. τῶν μὲν γὰρ πολεμικῶν ἔργων ὁμοιοτροπῶν ἄνδρ' ἰσχυρᾶς ἐπιμελεῖσθαι, ὅτι εἰ ὅπως ἄν ἐδῶν δασμοῖς λαμβανῆ, τίταχε τῶ ἀργῶν ἐκείτω εἰς ὅποσους δὲ δίδοναι ἐξοφίω ἀπείας καὶ ἐξόπτας καὶ σφενδονήτας καὶ γερρόφορους, οἵτινες τῶν τε ἑσ' αὐτὸ δέχοντων ἰκανοὶ εἶσονται κρατεῖν, καὶ ἡ πολέμοιο ἐπίωσιν, ἀρῆξοσι τῆ χώρα. χρεῖς δὲ τούτων, φύλακας ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι κρέφει καὶ τῶν μὲν ἐξοφίω τοῖς 20 φρουραῖς δίδωσιν ὁ ἀρχὼν ὃ τὸτο πρὸς τετακται βασιλεῖς δὲ κατ' ἐνιαυτὸν ἐξετάσιν ποιεῖται τῶν μισθοφόρων καὶ τῶν ἄλλων οἷς ὠπλίωσιν πρὸς τετακται, καὶ πῶντας ἀμασιμάχων, πλὴν ὅσων ἐν ταῖς ἀκροπόλεσιν, ἐνθα δὲ ὁ σύλλογος καλεῖται. καὶ ὅσων μὲν ἀμφὶ τῶν αὐτῶ οἴκησιν ἄδρας ἐφορᾶ, ὅσων δὲ πρὸς τὴν δότικουῦτας, πικροὺς πᾶμπει ἐπιποικνῶν καὶ οἱ μὲν αὖ φάγονται τῶν φρουραρχῶν καὶ τῶν χλιαρχῶν καὶ τῶν σατραπῶν

Quibus igitur artibus nobis, Socrates, utendum censet? Num (inquit Socrates) regem Persarum imitari verebimur? illum quidē ferunt inter pulcherrima maximeque necessaria studia agriculturam artemque bellicam ducere, & utranque diligenter atque studiose curare. Hæc ut audit Critobulus, Credis, inquit, regi Persarum agriculturam esse curæ? Cui Socrates, Si videamus quid agat, hoc modo fortasse discemus siquid sit ei curæ. Nam convenit inter nos eum res bellicas strenue curare, & diligenter administrare: quod ex quotquot nationibus tributa accipit, uniuscuique præfecto definerit in quot equites, sagittarios, funditores, gerrhophoros, (id est, scuta & eiusmodi regumenta ferentes) alimentum partiri debeat: qui & regere possint quibus præfunt, quiq; si hostes irrumpant, fines tueantur. Præter hos & custodes in arcibus alere consuevit: & custodibus quidem alimentū suggerit huic ab eo muneri præfectus. rex autem per singulos annos omnes præter eos qui custodiunt arces, eo cogens quo vocatur conciliū, recenset qui stipendia merent, atque alios quos in armis esse iussit. Qui non ita procul à regia distant, ad eos ipse inspectionis causâ proficiscitur: qui longius incolunt, ad eos mittit haud dubiæ fidei viros, qui res sociorum inspiciant. Custodum præfectos, & chiliarchos, (id est, qui mille viros ducunt,) & satrapas, si

1 Gr. σωεπιμελεῖσθαι. id est, Vna vel simul curare. q. d. Vna cum rei militaris studio agricultura quoque studiosum esse. 2 Hunc in modū inspicientes, & Cr. fort. animadvertere possumus an aliquam eius quoque curam gerat. 3 Verbum κρηπῆν cum genitivo sign. vincere. Ac videtur hoc velle, Qui superiores subditis esse possunt, si forte eos rebellare contingat. Alioqui si huius cum genit. constructionis habenda non esset ratio, κρηπῆν verterem In officio continere, ut iam olim admonui. 4 vel, præfidiarios. 5 Et eos quidem qui sunt circa ea loca in quibus habitat, ipsemet inspiciat: at procul distitos fides hominibus inspiciendos mandat.

imperatum

imperatum sibi militum numerum expleant, atque lectos egregiosque viros equis & armis pulcre instructos exhibeant, & honoribus auget, & donis ingentibus ditat: quos autem magistratus ducesque reperit aut segnes aut auaros, & quæstus avidos, acerbè castigat, & abire magistratu iuber: alios qui res gerant, constituens. Hæc quum faciat, illum sine vlla dubitatione rerum bellicarum studiosum esse arbitramur. Præterea quantam potest regni sui partem percurrens inspicit ipse, ac veluti censor in iudicium morum vocat: quod reliquum est, inspiciunt viri fideles ab eo missi. Porro quos præfides regionem populo frequentem, terram excultam, & arboribus quas vnaquæque fert & fructibus plenam præstare cognoscit, his aliam regionem addit, donis ornat, sedibus honorificis præmii causa donat: quibus autem videt ociosam incultamque terram, & hominibus infrequentem, siue istud crudelitate, siue insolentia, siue negligentia factum sit, illos castigat, imperio priuat, & aliis magistratibus constitutis abiicit. Hæc quum gerit, censens curare eum minus qui terra à cultoribus exercebitur, quam qui tuto à præfidiis custodietur?

Ἐπιθρόνον τεταγμένον ἐκ πλεονέχοντες, καὶ τοῖς δούλοις ἰπποῖς τε καὶ ὀπλοῖς κατεσκευασμένοις κτλ. ἔχουσι, τοῖς μὲν δὲ ἀρχοντας καὶ τῶν ἡμεῶν αὐξάνει, καὶ δώροις μεγάλοις καταπλουτίζει οἷς δ' αὖθροῖς ἢ καταμελουῦτας τῶν φρουραρχῶν, ἢ κατακερδαίνοντας, τοῖς χαλεπῶς κολλάζει, καὶ παύων τῆς ἀρχῆς, δήμιος ἐπιμνηστὰς κατίζει. τῶν μὲν δὲ πολεμικῶν ἔργων θάλασσα ποιάν δοκεῖ ἡμῖν αἰαμφιλόγως ἐπιμνηστὰς. ἐπιθρόνον σὺν μὲν τῆς χώρας διελαυνῶν ἐφορᾷ αὐτῶς, καὶ δοκιμάζει, ὅπως ἢ μὴ αὐτῶς ἐφορᾷ, πέμπων πρὸς ἐπισκοπεῖται. καὶ οἷς μὲν αὐαῖσθάνηται τῶν ἀρχόντων σιωοικουμένων γε τὴν χώραν κτλ. ἐπερὶ οὖσαν οὖσαν τὴν γῆν, καὶ πλήρη δένδρων τε αὐν ἐκείνη φέρει καὶ καρπῶν, τοῖς μὲν χώραν τὴν ἄλλω περὶ τῆς γῆς, καὶ δώροις κοσμεῖ, καὶ ἑδραῖς ἐντίμοις γεραίρει οἷς δ' αὖθροῖς ἀρχόν τε τὴν χώραν οὖσαν καὶ ὀλιγαῖς δεσποῖν, ἢ ἀφ' ἀκαλεπότητα, ἢ δι' ὕβριν, ἢ δι' ἀμέλειαν, τοῖς ἢ χαλαρῶν καὶ παύων τῆς ἀρχῆς, ἀρχοντας δήμιος κατίζει. θάλασσα ποιάν δοκεῖ ἡμῖν ὅπως ἢ γῆ ἐπερὶ εἶσθαι τῶν κατοικουμένων, ἢ ὅπως δι' φυλάξεσθαι τῶν φρουραρχῶν;

EX STRABONIS geographicis libris.

Libro xv.

ITAVE 3 etiam de moribus Persarum etiam permulti dixerunt, tamen dicenda nobis videntur quæ ad rem attinent. Persæ nec statuas, nec aras erigunt: sacrificant in loco excelso. cælum esse Iouem putant: colunt & Solem, quem Mithram vocant: item Lunam & Venerem, & ignem, & tellurem, & ventos, & aquam. Sacrificant in loco mundo, cum imprecationibus, & coronatam hostiam statuunt. Vbi magus, qui sacrificium enarrat, carnes in portiones distribuit, sua quisque accepta, abeunt, nulla parte diis relicta. dicunt enim deum nihil velle, præter hostiæ animam: quidam tamen (vt fertur) omenti partem igni imponunt. Præcipue igni & aquæ sacrificant, igni arida ligna imponentes adæpto cortice, & aruina superiniecta: dein-

ΕΚ ΤΩΝ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ. Ἐν τῷ ἑβδόμῳ βιβλίῳ.

ΔΙΑ Τῆς οὖν τῆς ἐστὶν Ἰσταν Περσικῆς, τοῖς καὶ Μήδοις τὰ αὐτὰ, καὶ δήμοις πλείοσι οὐδὲν ἄλλο ἐρήκασιν μὲν πλείοις, τὰ ἢ κείρια καὶ ἡμῖν λεκτέον. Πέρσαι τοίνυν ἀγάλματα μὲν καὶ βωμοὺς οὐ χιδρύνονται θύοισι δὲ ἐν ὑψηλῷ τόπῳ, οὐρανὸν ἠγνούμενοι Δία ἡμῶσι δὲ καὶ ἥλιον, ὃν καλοῦσι Μίθραν καὶ Σήλιον, καὶ Ἀφροδίτην, καὶ πῦρ, καὶ γῆν, καὶ ἀνέμοις, καὶ ὕδωρ. θύοισι δὲ ἐν κατὰ τὸν τόπον, κατὰ δὲ ἀμύμονι καὶ ὁμοῦ κατὰ τὸν ἱερεῖον ἐστὲν μύρον. μέγιστον δὲ τὸ μέγιστον τῶν κρέα, τὸ ὑψηλοῦ μύρου τῆς ἱεροῦ γῆς, ἀπίασι διεδώμενοι τοῖς θεοῖς ὅσθ' ἐν ζοποιέμεντες μέγιστον τὸν φυχῆς φασὶ τὸ ἱερείου δεῖσθαι τῶν θεῶν, ἀμῶν ἢ ὅσθ' ἐν ὁμοῦ τὸ ἐπίπλησθαι μικρὸν ὑπερῶσιν, ὡς λέγουσι ἱερεῖς, ἐπὶ τῷ πῦρ. ἀφ' ἀφροδίτης τῶν πυρὶ καὶ τῷ ὕδατι θύοισι, τῶν μὲν πυρὶ περὶ τῆς ἑστῆς ἐστὶν ἕλα, τὸ λέποις χρεῖς, πικρῶν ἐπιτίθεντες ἀνώθεν ἐστῆς

1 Illam lect. sequitur quam ex aduerso notauit: at nostram sequendo, ita hunc locum reddo, At quos præfectos vel negligere eos qui custodibus vel præfidiariis præfunt, vel quæstum suum facere comperit, de iis graues pœnas sumit, & illis magistratu submotis, alios curatores substituit. 2 Asperitate. vel, acerbitate. 3 Ideo instituta Persicæ his & Medis eadem, ne non aliis compluribus. De quibus dixerunt quidem multi, sed tamen dicenda & nobis quæ in rem sunt, vel, quæ præcipua sunt, 4 Male in Ald. in τῷ ἐπιθροῖς τῶν

ὑφ' ἁπολοισιν, ἔλαμον ἠ καταχέαντες, οὐ φουσῶντες, ἀλλὰ ῥιπίζοντες. Ἐπὶ δὲ φουσίπαντας, ἢ νεκρὸν ἐπιπύρηντας, ἢ βόλβιτον, θανατῶσι. τὰ δὲ ὕδα-

Distingue ἢ ἔπι λίμνῳ ἢ ποταμῶν, ἢ κρῖνῳ ἐλθόντες, βόθρον *post udam,* ὀρύξαντες, εἰς τὸν σφαιάζονται, φυλαττόμενοι *& intell.* ὀρύξαντες, εἰς τὸν σφαιάζονται, φυλαττόμενοι *post udam* μή ἢ τὸ πλησίον ὕδατος καταρῶν ἀμαρξίη, ὡς μισι, *si peruen* ἀνοιώτες. εἴτ' ἐπι μύρρινῳ ἢ δάφνῳ ἀφ' ἑνῶντες *do hoc ver* ἀκρέα, ῥάβδους λεπτῶν ἑφ' ἁπολοισιν. *lum e pra* *cedentibus.* ἢ ἀφ' ἁπολοισιν, ἀποσπενδύντες ἔλαμον ὁμοῦ γάλακτι καὶ

μέλιτι κεκραμένον, οὐκ εἰς πύρ, οὐχ' ὕδωρ, ἀλλ' εἰς Ἰοῦδαφος. τὰς δὲ ἑσώδας ποιοῦνται πολλῶν χερῶν, ῥάβδων μυρικίνων λεπτῶν δέσμῳ κατέχοντες. ἐν δὲ τῇ Κατωπαδοκίᾳ (πολὺ γὰρ ἔστι τῆν μᾶ-

Ald. Πύρ γων φύλον, *201* καὶ Πυραίθιοι καλοῦνται. πολλὰ δὲ καὶ τῆν Περσικῶν θεῶν ἱερά) εὐδὲ μαχαίρα θύοισι, δὴ ἀκρῶν ἰνῶν, ὡς ἀν' ἑσώρω τίποντες. εἴτι δὲ καὶ

Ald. Πύρ Πυραίθια, σπικί ἰνῶν ἀξιόλογοι. ἐν δὲ τούτοις μέσοις βωμῶς, ἐν ᾧ πολλή τε σπυρδὸς καὶ πύρ ἀσβεστον *20* φυλάττουσιν. *20* καὶ μᾶρι. καὶ ἡμέραν δὲ εἰσιόντες, ἐπαδδοισιν ὡσαν γερδόνῳ, παρ' τῶ πύρῳ τὴν δέσμῳ τῆν ῥάβδων ἔχοντες, ἰαφᾶς περικείμενοι πηλῶτας, καὶ θηκῆμας ἐκατέρωθεν, μέγρι τὰ καλύπτειν ἀχίλη καὶ τὰς ἀσθῆνατιδας. τῶν τᾶ δὲ ἐν τοῖς τῆς Ἀναϊτίδος καὶ τῆς Οὐμανοῦ ἱεροῦ νεόμισαί τούτων ἢ καὶ σπικί εἴσι, καὶ ἔσοδρον τῆς Οὐμανοῦ πομπῶν βίει.

Ταῦτα μὲν οὖν ἡμεῖς ἐωράκαμεν ἐκεῖνα δὲ ἐν ταῖς ἀήταις ἱστορίαις λέγεται, καὶ ἄ ἐφεξῆς. εἰς γὰρ ποταμῶν οὐτ' οὐρεῶσιν, οὐτε νίπτονται Πέρσαι, εὐδὲ λουνοῦνται, εὐδὲ νεκρὸν ἐκβάλλουσι, οὐδ' ἀν *30* δὴ ἢ τῆν δοκοῦντων εἴ) " μυσαρῶν ὅτ' αὐτῶν ἀν θύσωσι θεῶν, " παρ' τῶ τὰ πύρ ἐλθόνται. βασιλβύονται δὲ ἑσώ τῆν ἀπὸ γῆροισι ὁ δὲ ἀπειθῶν, ἀποτμηθεὶς κεφαλῆ καὶ βραχίονα, ῥίπτεται. γαμοῦσι δὲ πολλὰς, καὶ ἅμα παλλακῆς τρέφοισι πλείοις πολυτεκνίας χάρειν. ἡτέροι δὲ καὶ *40* βασιλεῖς ἀθλα πολυτεκνίας κατ' ἔπος. ἄ ἢ τρέφομεν μέγρι τῆν τεπάρων ἐπ', οὐκ ἀγεται τοῖς γυνῶσιν εἰς ὕψιν. *40* ἢ γάμοι καὶ τὰς δεχᾶς τ' ἐσθῆρας ἱσθμερίας ἐπιτελοῦνται παρ' ἑρῆς) δὲ ἐπι τῶ θάλαμον παρ' ἑρῆς φαρῶν μῆλον, ἢ κα μῆλου μυελόν, δὴ ὁ δὲ εὐδέν, τ' ἡμέραν ἐκείνῳ. ἀπὸ ἢ πέντε ἐπ' ἑως τετάρτου καὶ εἰκοσι, παιδδύονται ἐξβύειν, καὶ ἀκρῶν τίζειν, καὶ ἑσώ παζοται, καὶ ἀκρῶν βύειν διδασκάλους τε λόγων τοῖς ἑσώ φρονεσάτοισι χερῶν), οἱ καὶ τὸ μυσῶδες παρ' ἑσώ τὸ συμ-

21. μυσῶδες.
22. παρ' ἑρῆς.

de infuso oleo, succendunt, non inspirantes, sed ventilantes: si quis inspirat, aut mortuum quicquam, cœnumve in ignem iniicit, morte punitur. Aquæ sacra peragunt hoc modo. In lacum vel flumen vel fontem venientes, scrobem faciunt: ibique hostiam iugulant. cauentes ne quid proximæ aquæ sanguine cōtingatur: sic enim omnia pollutum iri: postea carnibus myrto laurove impositis, eas magi gracilibus virgis comburunt: & factis imprecationibus quibusdam, oleum lacte ac melle mixtum inspergunt, non in ignem, nec in aquam, sed in terram. Imprecationes diu faciūt, fasciculum virgarum myricinarum tenuium tenentes. In Cappadocia (etenim maxima est ibi magorum multitudo, qui Pyrethi vocantur, & multa Persicorum deorum templa:) non cultro sed stipite quodam mactant, tanquam malleo verberantes. Sunt & Pyraetheia septa quædam ingentia, in quorum medio ara est. In ea magi & cinerem multum & ignem perennem seruant: & eo quotidie ingressi, imprecationes faciunt, per horam ante ignem virgarum fasciculum tenentes, pileis infulis velati ex vtraque parte dependentibus, adeo ut vitæ labia contegant ac malas. Hæc in Anaitidis & Omani delubris fiunt. Nam & horum ibi delubra sunt, & Omani statua in pompa ducitur.

Ista nos vidimus: quæ sequuntur, historiæ memoriæ mandauerunt. In fluuium Persæ non immergunt, nec lauant, nec abluuntur, nec cadauer iniiciunt, nec alia quæ immunda esse videantur. Cuiunque deo sacrificent, primum igni imprecationes faciunt. Reges habent ex eadem stirpe. Qui non paruerit, capite & brachio amputato proiicitur. Ducunt vxores complures: & multas pellices alunt, multiplicandæ sobolis gratia. Reges quotannis præmia proponunt iis qui plures filios progenuerint, pueri ante quartum annum in patris conspectum non veniunt. Nuptiæ in initio verni æquinoctii celebrantur: sponsus in thalamum venit, comestoprius malo vel cameli medulla, præter id nihil eo die. A quinto vsque ad vigesimum quartum annum discunt sagittare, iaculari, equitare, & in primis vera dicere. Disciplinarum magistris continentissimis vtuntur, qui & fabulas ad

1 Non sufflantes, sed ventil. si quis sufflat, aut mort. 2 Malim, Eadem autem. ut pro ταῦτα reponatur ταυτά. 3 Ducunt vxores multas, simulque pallacas alunt plures quam vxores, multipl. Mala autem pellices pro pallacis dicit.

vtilita-

πολλά καὶ ποικίλα. κόσμος τε λαμπρὸς ἢ πολλῶν, ἔκπωμα τῶν τε τῶν δῶν, ἄστε χρυσῶ καὶ ἀργύρῳ καταλάμπεται. ἐν οἴνῳ τὰ μέγιστα βουλεύονται, καὶ βεβαυότερα τῶν ἐν νήπιι ἕθενται. τῶν καὶ τὰς ὁδοὺς συνδυτῶντων ἔδῃ μὲν γνωρίμοις καὶ ἰσοῦμοις φιλοῦσι προσιόντας, τοῖς δὲ ταπεινότεροις ποδὲς βάλλουσι τῶν γνάθῳ, καὶ δέχονται ταύτην ὁ φίλημα. Ὁ δὲ ἐπὶ ταπεινότεροι προσκυνοῦσι μόνον. γὰρ τοιοῦτοι ἢ κηρῶ ἀειπλάωντες τὰ σώματα.

Al. uis-
Cōtu, vi
scriben-
dū
est: aut
certe uis
βασίτου.
ἢ πᾶσι
τυίμοις.

ταῖς δὲ ἡμέραις οὐ γὰρ τοιοῦτοι, ἀλλ' οἰνοβορῆ-
τοις ἑσθίαι. τῶν τοῖς ἢ καὶ μητρῶσι σωέρχεται νεό-
μισαί.

Τοιαῦτα μὲν τὰ ἔθνη. ἔστι δὲ ἰσῶς καὶ ταῦ-
τα τῶν ἐθῶν, ἀφῆσι Πολύκριτος. ἐν γὰρ Σούσοις ἐκείτω τῶν βασιλέων ἔπι τῆς ἀφῆσι ἰδία πεποιθ-

Al. ἀσκ-
σι.
Aid. ἢ ἢ
πᾶσι
τυίμοις.

δαί ὄικησι, καὶ ἡσαυροῖς, καὶ τῶν ἀφῆσι ὄν-
ἐπὶ τῶν φέρων, ἢ τῶν μνημάτων τῆς οἰκονομίας.

ἢ τῶν ἀφῆσι ἰδία πεποιθ-
δαί ὄικησι, καὶ ἡσαυροῖς, καὶ τῶν ἀφῆσι ὄν-
ἐπὶ τῶν φέρων, ἢ τῶν μνημάτων τῆς οἰκονομίας.

ἢ τῶν ἀφῆσι ἰδία πεποιθ-
δαί ὄικησι, καὶ ἡσαυροῖς, καὶ τῶν ἀφῆσι ὄν-
ἐπὶ τῶν φέρων, ἢ τῶν μνημάτων τῆς οἰκονομίας.

ἢ τῶν ἀφῆσι ἰδία πεποιθ-
δαί ὄικησι, καὶ ἡσαυροῖς, καὶ τῶν ἀφῆσι ὄν-
ἐπὶ τῶν φέρων, ἢ τῶν μνημάτων τῆς οἰκονομίας.

ἢ τῶν ἀφῆσι ἰδία πεποιθ-
δαί ὄικησι, καὶ ἡσαυροῖς, καὶ τῶν ἀφῆσι ὄν-
ἐπὶ τῶν φέρων, ἢ τῶν μνημάτων τῆς οἰκονομίας.

ἢ τῶν ἀφῆσι ἰδία πεποιθ-
δαί ὄικησι, καὶ ἡσαυροῖς, καὶ τῶν ἀφῆσι ὄν-
ἐπὶ τῶν φέρων, ἢ τῶν μνημάτων τῆς οἰκονομίας.

ἢ τῶν ἀφῆσι ἰδία πεποιθ-
δαί ὄικησι, καὶ ἡσαυροῖς, καὶ τῶν ἀφῆσι ὄν-
ἐπὶ τῶν φέρων, ἢ τῶν μνημάτων τῆς οἰκονομίας.

ἢ τῶν ἀφῆσι ἰδία πεποιθ-
δαί ὄικησι, καὶ ἡσαυροῖς, καὶ τῶν ἀφῆσι ὄν-
ἐπὶ τῶν φέρων, ἢ τῶν μνημάτων τῆς οἰκονομίας.

ἢ τῶν ἀφῆσι ἰδία πεποιθ-
δαί ὄικησι, καὶ ἡσαυροῖς, καὶ τῶν ἀφῆσι ὄν-
ἐπὶ τῶν φέρων, ἢ τῶν μνημάτων τῆς οἰκονομίας.

ἢ τῶν ἀφῆσι ἰδία πεποιθ-
δαί ὄικησι, καὶ ἡσαυροῖς, καὶ τῶν ἀφῆσι ὄν-
ἐπὶ τῶν φέρων, ἢ τῶν μνημάτων τῆς οἰκονομίας.

ta & varia apponentes: vestis & poculo-
rum ornatus splendidissimus, auro & ar-
gento refulgent. De rebus maximis in
vino consultant, eaque decreta ipsi fir-
miora censent quam quæ sobrii faciunt.
Si notis & æqualibus in via occurrant,
eos osculantur: si humilioribus, genam
eis præbent, eaque osculum excipiunt:
qui humiliores admodum sunt, duntaxat
genu flexo digniores venerantur.
Corpora mortuorum humant, prius ce-
ra oblinentes. Magos insepultos auihus
edendos dimittunt: hi cum matribus eti-
am, instituto maiorum coeunt.

Ac Persarum quidem mores sunt hu-
iusmodi: quibus opinor addenda esse,
quæ à Polycrito referuntur: sunt autem
hæc. Regum cuique Sufis in arce domi-
cilium extat, & thesaurus, & tributorum
quæ exegerit tabulæ, administratæ rei
monumentum. Exigere eos ex ora ma-
ritima argentum: ex mediterranea, quæ
quæque regio ferat, vt colores, medica-
menta, lanam, vel aliud tale, aut pecora.

Tributa instituit Darius Longimanus,
qui omnium hominum pulcherrimus
fuit, dempta brachiorum & cubitorum
longitudine, etiam genua contingentium.
Maximam auri atque argenti partem in
supellectile habent, in nummis perexi-
guam. Illam enim existimant & ad do-
nandum magis aptam, & ad reponenda
adseruandaque in thesauris cœmelia.

Nomismatis vero tantum sufficere arbi-
trantur quantum vsui satis sit, & tantum
auri percipiunt, quantum impensis suf-
ficiat. Persarum mores magna ex parte
moderati sunt. Ceterum per opulentiam
reges in delicias luxumque prolapsi
sunt, adeo vt triticum ex Assio Æolia af-
ferri vellent, vinum autem ex Syria,
quod Chalybonium dicitur, aquam ex
Evlæo, quod ea omnium esset leuissi-
ma, vt Atticæ hemina comparata, dra-
chma minus appenderet. Ex omnibus
autem barbaris Persis vsu venit, vt notifi-
simi apud Græcos essent, quod nulli
Græcis imperauerunt eorum qui Asiam
tenuere, præter eos: nec ii Græcos, nec

Græci illos antea nouerant, nisi quan-
tum fama percepissent admodum exili.
Non enim Homerus Medorum, Syro-
rumve imperium nouerat: alioqui Æ-
gyptias Thebas, & earum & Phœnicum
diuitias nominans, nequaquam Babylo-
nis, Nini & Ecbaranorum opes silentio
transmisisset.

Ac primo

Ac primo

Ac primo quidem Græcis Persæ imperauerunt, Lydi vero non toti Asiæ, sed parti solum cis Halym perexigua: idque non diu, sed duntaxat Cræsi & Alyattis. & siquid gloriæ parauerant amiserunt à Persis subacti. Persæ Medorum rebus in suam potestatem redactis, statim Lydos subegere: & Græcos qui in Asia erant sibi subditos fecerunt. postmodum in Græciam traicientes, magnis multisque certaminibus victi sunt. Asiam tamen vsque ad mare tenuerunt, donec à Macedonibus sunt debellati. Cyrus primus iis imperium comparauit: cuius successor Cambyses filius, à magis sublatus est. Septem vero Persæ qui magos interemerunt, Dario Hydaspis F. imperium tradidere. Eius successores in Narsen deserunt: quem quum Bagoa eunuchus interfecisset, Darium regem fecit, quanquam è stirpe regia non ortum. Hunc quum Alexander euertisset, ipse decem aut vndecim annos regnauit. Postea Asiæ imperium in complures successores & ab eis profectos diuisum, tandem dissipatum est. Permanisit annos circiter ccl. Hodie seorsim Persæ suum habent corpus, & reges aliis subditos: ante Macedonibus, nunc Parthis.

Ἰο ἡγεμονίας ἐπέεργισ βασιλεύσι κατέστην μὲν Μακεδόνι, νῦν ἡ Παρθυαίοις.

Πρώτοι ἡ Πέρσαι καὶ Ἑλλήνων ἐπὶ ἤρξαν Λυδοὶ ἡ ἐπὶ ἤρξαν μὲν, ἀλλ' οὔτε τῆ Ἀσίας ὅλης ἐπαρξάμενες, ἀλλὰ μέρος ἑνὸς μικροῦ, τὸ ἐπὶ τὸς Ἀλίου μόνον καὶ τῶν τῶν ὀλίγων χρόνον τῶν Κροίσει καὶ Ἀλυάττει κρατήσαντες ἡ ἐπὶ τὸ Περσῶν, εἰ καὶ ἡ δόξα τῶν αἰσίων, ἀφῆρέθησαν τῶν ἐπὶ τὸ ἐκείνων. Πέρσαι δ' ἀφ' οὗ κατέλυσαν τὰ Μήδων, Βύθης καὶ Λυδῶν ἐκράτησεν, καὶ τῶν τῆ Ἀσίαν Ἑλλήνας ἐπὶ ἡγεμονίας ἐπὶ ἤρξαν ἡ καὶ διέβησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἡγήσαντες πολλοῖς καὶ πολλὰς ἀγῶνας, ὁμοῦς διετέλεσαν τῆ Ἀσίαν μέχρι τῆ ἐπὶ τὰ λατῆ Ἑσπῶν κατέχοντες, εἰς τὸ Μακεδόνων κατέπολεμήσαν. ὁ μὲν οὖν εἰς τὴν ἡγεμονίαν κατέστησεν αἰσίων Κροίσει καὶ Δαδερξάμῳ ἡ τῶν Καμβύσιος υἱός, ἐπὶ τὴν μάχην κατέλυσεν. τῶν δ' ἀνελόντες ἐπὶ τὰ Πέρσαι, Δαρείω τῶν ἑτάσσειν παρέδδον τῆ ἐπὶ τῶν εἰς τὸ τῶν δευτέρου κατέλυσαν εἰς Ναρσίαν ὃν ἀποκτείναν Βαγῶος ὁ θυνοδῶς, κατέστησε Δαρείον ὅσοντα τῶν χρόνος τῶν βασιλείων. Τούτων ἡ κατελύσαντες Ἀλέξανδρος, αἰσίων ἤρξε δεκά ἡ ἑνδεκά ἐτη εἰς εἰς πλείους τῶν δευτέρου καὶ τῶν ἐπὶ τῶν τῶν μελετήσεν ἡ ἡγεμονία τῆ Ἀσίας διήρξαν σιωπέμενε δ' ὅσον πενήκοντα ἐπὶ τῶν δευτέρου εἰς τῶν νῦν ἡ ἡδὴ καὶ αὐτοῖς σιωπέμενες ἐπὶ Πέρσαι, βασιλείας ἐπὶ τῶν.

Scribitur dum fuisset... ἡ ἐπὶ τῶν...

EX DINONIS Persicis.

EK TON DINON nos Persicis.

Athenais Diphosoph. lib. xii. postquam scripsit, δεκάτοισι δ' ἐπὶ τρυφή ἔγένοντο πρώτοι πάντων ἀνθρώπων Πέρσαι, ὧν καὶ οἱ βασιλεῖς ἐχίμαζον μὲν ἐν Σούσι, ἐπὶ τῶν ἐν Ἑκατάνοις, &c. (id est, Primi autem omnium hominum Persæ celebres luxu fuerunt: quorum & reges Susis hyemabant, Ecbatanis æstiuabant) subiungit,

INSIGNE vero quod suis capitibus Reges Persarum imponebāt, ne ipsum quidem voluptate illos frui solitos negat. Conficiebatur enim (ut scribit Dinon) è myrtha, & ex eo quod labyzus vocatur. Suauiter autem labyzus olet, & multo quam myrtha est pretiosior. Quū autem & è curru descenderet rex (inquit Dinon) nec ille desiliebat, quamuis exigua esset à terra altitudo, neque manibus eorum qui ipsum circumstabāt fulciebatur: sed ei semper aurea sella admovebatur, & huic pedes imponens descendebat: ac regiæ sellæ gestator huius rei gratia sequebatur.

ΚΑΙ τὸ ἑσσημιον ἡ ἐπὶ τῶν τῆ κεφαλῆ ἐπὶ τῶν βασιλεῖς, οὗ δ' αἰσίων ἡρνεῖτο τῶν τῆς ἡδὴ παθείας ἀπόλαυσιν. κατέσκευάζετο γὰρ, ὡς φησὶ Δίνων, ἐκ σμύρνης ἐπὶ τῶν καλουμένου λαβύζου, δὴ δὴς δ' ἐπὶ τῶν λαβύζος, καὶ πολυτιμώτερον τῆς σμύρνης. ὁποῦτε ἡ καὶ ἀπὸ τῶν ἀρμάτος κατίοι (φησὶ) βασιλεῖς, οὔτε κατήλετο, ὀλίγου ὄντος ἐπὶ τῶν γῆν τῶν ὑψους, οὔτε ἀπὸ χειρῶν ἐπειδὴ μὲν ἀλλ' εἰ αὐτῶν χρυσοῖς διφροῖς ἐτίθετο, καὶ τούτῳ ἐπιβαίνων κατήγει. καὶ ὁ βασιλέως διφροῖς εἰς τῶν ἐπὶ τῶν.

Fort. πολὺ τιμωτέρη

1 Cr. & Alyattis tempore. Vel, sub Cræso & Alyatte. 2 Aliis regibus subd.

Ac primo

Παρά τῶν αὐτῶν βιβλίων 101.

ΔΙΝΩΝ γυνὴ ἐν τοῖς Περσικοῖς Φησὶν, Περ-
 ῶθεν γὰρ ἐπὶ τῆς τετραπέζης τῆς βασιλέως ὅσα ἢ
 γῆ βρώματα φέρει, ἢς ἀρχεὶ ὁ βασιλεὺς, ἀφ' ἐ-
 κείνου ὅσον ἀπ' οὐραίου. Ξενικῶς δ' ὁ δένι οὐτε βρώ-
 ματι οὐτε ποταμῷ ὕδατος δὲν ὁ δὲ δρχῆς τῶν βασιλεῖς
 χεῖραται. ὅθεν καὶ νόμος ἵς ὕστερον ἐγγύερ. Εἰσενέγ-
 χαντος γὰρ ποτε τῶν δυνούχων ἑνὸς ἐν τοῖς λοιποῖς
 τετραγῆμασιν ἰσάδας Α' τῆρας, ἐρωτῆσαι ποταπαῖ 10
 εἶεν. ἐπὶ δ' ἐπύθετο δὲ Α' θλωάν, τοῖς ἀρρασταῖς
 ἐκέλευεν ὠνεῖσθαι, ὡς αὖ ἐξοισία γῆται αὐτῶν
 λαμβανέιν ὅταν ἐγγέλη, καὶ μὴ ἀρρασταῖς εἶναι. λέγε-
 ται δ' ὅτι δυνούχων ἐπίτηδες τῆς ποίησαι, ἵ-
 να αὐτὸν ὑπομνήσῃ τῆς ἐπὶ τὰς Α' θλωάς τετρα-
 πείας.

Ἐκ τῶν τῶ αὐτῶ Δίνωνος, τῶ δὲ τῶ αὐτῶ
 Α' θλωάς, ἐν τῶ γ'.

ΠΑΡΑ δὲ Πέρσας ἀνέχεται ἡ βασιλεία τῆ
 πλήθους τῶν παλλακίδων, ἃς ὡς δεσπότην ἀρ-
 χεῖν τῆς γαμετῆς βασιλέα. ἐπὶ δ' καὶ ἃς ὁ τῶ
 βασιλῆα (ὡς φησὶ Δίνων ἐν τοῖς Περσικοῖς) ὑπο-
 τῶν παλλακίδων θρησκύεσθαι. περσοκωδοσι γυνὴ
 αὐτῶ.

Ἐκ τῶν Ἡρακλεῖ-
 δου τῶ Κυμῶου.

Παρά τῶ Α' θνωάου, ἐν τῶ δ'.

ἩΡΑΚΛΕΪΔΗΣ δὲ ὁ Κυμῶος, ὁ τῶ Περσι-
 καὶ συγγραφεύς, ἐν τῶ δὲ δὲ τῶ τῶ ἐπιγερα-
 φορμῶν περσοκωδοσι τῶ, καὶ τῶ τεραδύοντες
 (φησὶ τῶ Περσῶν βασιλεῖς δειπνοῦντας, ἀπὸ
 τῶν λεγουμένων Δρακονοδῶν, ἐαδῆτας καλας ἔχον-
 τες καὶ Δρατεῖβοιοι γεδὸν ὁ ἡμῖσι τῆς ἡμέ-
 ρας, πρὶν δὲ δειπνον. τῶ δὲ τῶ βασιλέως σιωδεί-
 πνων τῶ μὲν ἔξω δειπνοῦσιν, οἷς καὶ ὁρᾶν ἔξεσι πρὸ
 ἡ τῶ βουλομῶν τῶ ἢ εἶσω μὲν βασιλέως, καὶ ὅτι δὲ 40
 οὐ σιωδαιπνοῦσιν αὐτῶν, ἀλλ' ἐστὶν οἰκήματα δύο κατ'
 ἀντικρὺς ἀλλήλων, ἐν ᾧ ὁ βασιλεὺς ὁ ἀρίστον ποιεῖται,
 καὶ ἐν ᾧ οἱ σιωδαιπνοὶ. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκείνοισι ὁρᾶ δὲ
 τῶ περσοκωδοσι τῶ ἐπὶ τῆ θύρα. ἐκείνοι δὲ
 αὐτὸν οὐχ ὁρᾶσιν. ἐνίοτε μὲν οὖν, ἐπειδὴν ἔορτή ἢ, ἐν

1 Ex Dalech. interpretatione.

Apud eundem Athenaeum, li-
 bro XIII.

ΑΤΟΥΕ adeo Dinon in Persicis scri-
 bit mentae regiae apponi solita cibaria
 quaecunque regiones ferunt eius ditiori
 subditae, ex unoquoque quantum satis
 esset ad primitias. At peregrino aut ci-
 bo aut potu ullo haud putabat regibus
 utendum esse is qui ab initio rex fuit.
 Vnde & lex quaedam postea exitit. nam
 quum ex eunuchis quidam inter reli-
 qua bellaria caricas Atticas regi appo-
 suisset, sciscitatum unde essent. Vbi au-
 tem intellexisset Atticas esse, iussisse em-
 ptores rerum in foro venalium eas eme-
 re: ut in eius potestate esset accipere
 quoties vellet, & non emere. Fama est
 autem eunuchum de industria hoc fe-
 cisse ut ipsi expeditionem aduersus A-
 thenas in memoriam reuocaret.

Ex eodem Dinone, apud eundem A-
 thenaeum, libro XII.

ΑΡΥΔ Persas autem regina multi-
 tudinem pallacarum tolerat, quoniam
 rex uxori, tanquam dominus, imperat:
 quinetiam quia reginam (ut scribit Di-
 non in Persicis) pallacae non secus quam
 aliquod numen colant. ipsam enim ado-
 rant.

EX HERACLIDE
 Cумано.

Apud Athenaeum, libro IV.

HERACLIDES Cumanus, qui
 Persica composuit, libro secundo
 eius operis quod Parasceuafticon in scri-
 ptis, Qui cenanti regi Persarum mini-
 strant, inquit, loti omnes id munus o-
 beunt, pulchris induti vestibus, ac diei
 fere dimidia parte circa cenae apparatu
 occupantur. Conuiuarum regis alii foris
 cenant, quos volenti cuius intueri li-
 cet, intus alii cum rege, & hi quidem re-
 vera cibum cum eo non simul capiunt:
 verum cenacula duo sunt ex aduerso
 inter se posita, unum in quo rex pran-
 det, alterum in quo conuiuat. Hos qui-
 dem rex videt per obditum ianuae ve-
 lum, regem autem contueri illi non pos-
 sunt: aliquando tamen festis diebus in

codem

eodem atrio cœnant omnes: rex quidem in ædificio quodam magno scorsim: qui si conuiuatur, id quod facit sæpiuscule, conuiuæ illi sunt maxime duodecim. Vbi vero cœnauerunt, solus quidem rex, ac per se, reliqui conuiuæ simul, compotores illi ab eunucho quodam vocari conueniunt, & cum rege bibunt, non tamen idem vinum. Rex tum in lecto aureis fulto pedibus iacet, illi vero humi sedent, ac discedunt, quum immodice temulenti fuerint. Vt plurimum rex solus prander, ac cœnat: vxor interdum cum eo, & liberorum quidam, canentibus, vt eum delectent, & citharam pulsantibus nonnullis pellicibus, quarum vna cantum exorditur, reliquæ confertim confusisq; vocibus accinunt. Cœnam, quam regiam vocant, si famæ creditur, magnificam esse quibus putabit: si diligenter inquiras, prudenti frugalique rei familiaris administratione dispensatam. Regi mille victimæ quotidie iugulantur, & discernuntur, nimirum equi, asini, cameli, boues, cerui, & oues quamplurimæ: absumentur & aues multæ, Arabici passeret quæ ingenti mole corporis animalia sunt, anseres, gallinæ. Ex his quæ modica sunt regis conuiuis apponuntur sigillatim: auferunt ij secum siquid prandii restat. Harum victimarum & cibariorum maxima pars in aulam fertur alendis quos rex stipitatores & custodes habet, peltatis & hastatis militibus. Ibi conspectis omnibus diribitores in æquas portiones panibus ac carnibus diuisis, cuique distribuunt. Nam vt in Græcia stipendiarij æs merent, sic victum à rege isti accipiunt qui in stipendium cedit ac imputatur. Sic apud ceteros Persarum optimates, ciuitatumque ac prouinciarum præfides confertim omnia edulia mensis inferuntur. Vbi vero conuiuæ cœnauerint, mensarum residua, (superfunt autem plurima, nempe caro, & qui relictus est in mensa panis) famulis sigillatim dantur, quibus ex iis diurnus victus est. Ad regem tantummodo pransum it è conuiuis honoratissimus quisque: ideo recusans frequentius adire, tum ne ad cœnam reuertendum sit, tum vt ipse conuiuas in cœnam accipiat.

ἐνὶ οἰκῆματι ἀπόρτες δειπνοῦσιν, ἐν ᾧ καὶ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ μεγάλῳ οἴκῳ. ὅταν δὲ ὁ βασιλεὺς πότον ποιῆται (ποίει δὲ πολλάκις) συμπόται αὐτῷ εἶσιν ὡς μάλιθα δώδεκα καὶ ὅταν δειπνήσωσιν, ὁ τε βασιλεὺς αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν καὶ οἱ σὺν δειπνοὶ, καλῶ δὲ συμπόται τῶν ἄλλων ἕως τῆς βυνούχων. καὶ ὅταν σιωέλθωσι, συμπίνοσι μετ' αὐτῶν, οὐδ' αὖτ' οἶνον ἀκαίνοι. καὶ ἄλλοι χαμηλοὶ καὶ ἄλλοι, ὁ δὲ ἐπὶ κλίνης χρυσόποδος κατακείμενος καὶ ὑψηλοτέρων ἀπορῶνται. Ἐὰ δὲ πλείστα ὁ βασιλεὺς μόνος ἄριστος καὶ δειπνεῖ. ἐπιότι καὶ ἡ γυνὴ αὐτῷ σιω δειπνεῖ, καὶ τῶν ὑψίστων καὶ παρὰ τὸ δειπνον ἀδοῦσι τε καὶ ἰαλλοῦσιν ἀπαλλαγῆναι αὐτῶν. καὶ μὴ μὲν ἄρχη, ἀλλ' ἄλλα ἀδελφῶν ἀδοῦσι. τὸ δὲ δειπνον (φῆσι) τῷ βασιλέως καλούμενον, ἀκούσαντες μὲν δοῦναι μεγαλοπρεπῆς εἶναι, ἔξεταζόμενον δὲ φησὶται οἰκονομικῶς καὶ ἀκριβῶς σιω τεταγμένον, καὶ τοῖς δῆμοις Πέρσαις τοῖς ἐν δυναστείᾳ εἶσι καὶ ἄλλοι ἄριστοι. ἐστὶ μὲν γὰρ τῷ βασιλεὶ χιλία ἱερεῖα τῆς ἡμέρας κατακοπιόμενα. τῶν δὲ εἶσι καὶ ἵπποισι, καὶ κάμηλοι, καὶ βόες, καὶ ὄνοι, καὶ ἔλαφοι, καὶ ἄλλα πλείστα πρῶτα. πολλοὶ δὲ καὶ ὄρνιθες ἀναλίσκον, οἵ τε φρουροὶ καὶ ἄλλοι (εἶσι δὲ τῶν μέγα) καὶ χήνες, καὶ ἀλεκτρούνες. καὶ μέτρια μὲν αὐτῶν πρῶτα ἔχεται ἐκάστῳ τῶν σιω δειπνῶν τῷ βασιλέως, καὶ ἀποφέρεται ἐκάστῳ αὐτῶν ὅ, ἂν καταλίπηται ἐπὶ τῷ ἄριστῳ. Ἐὰ δὲ πλείστα τῶν ἱερείων, καὶ τῶν σιλιῶν, οὓς πρὸς βασιλεὺς τῶν τε δορυφόρων καὶ τῶν πελταστῶν, τῶν τε ἐκφέρεται εἰς τὴν αὐλήν. εἰδὲν ἀπόρτες, μερίδας ποιήσαντες τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἄριστων ἴσας, διαιροῦνται. ὡς δὲ καὶ ἄλλοι μισοφόροι ἐν τῇ Ἐλλάδι μισθὸν ἄριστον λαμβάνουσιν, ὅροι ἔσονται τῷ βασιλέως εἰς ὑπόλογον λαμβάνουσιν. ἔσονται καὶ τῶν δῆμοις Πέρσαις, τοῖς ἐν δυναστείᾳ εἶσι ἀδελφῶν πρῶτα ἔσονται ἐπὶ τῷ πρῶτῳ πρῶτα ἔχεται. ἐπειδὴ δὲ οἱ σιω δειπνοὶ δειπνήσωσι τῶν ἀπὸ τῆς τραπέζης πρῶτα πομῶν (καταλείπεται δὲ πλείστα κρέα, καὶ ἄριστοι) ὁ τῆς τραπέζης ἑπιμελούμενος δίδωσιν ἐκάστῳ τῶν οἰκετῶν, καὶ τὰ ὑπὸ λαβῶν, ἢ καθ' ἡμέραν ἔχει ἔσονται. πρῶτα γὰρ ὁ βασιλεὺς φοιτῶσιν ἄριστοι τῶν σιω δειπνῶν ἐπὶ τῷ ἄριστον μόνον ἀριστῶν περὶ τῆσδαι, ἵνα μὴ δὲς πορβῶνται. ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ δὲ σιω δειπνοὶ ὑποδέχονται.

Ex eodem Heraclide, apud eundem Athenæum, lib. XII.

Ἐκ τῆς αὐτῆς Ἡρακλείδου, πρὸς τὸ αὐτῷ Ἀθηναίῳ, ἐν τῷ β.

IPSIVS autem regis custodes sunt (vt scribit Heraclides Cumanus libro reru

ΦΥΛΑΣΣΟΥΣΙ τὸ αὐτῶν * τῷ βασιλεὶ καὶ πρὸς ἡμῶν γυναικας, ὡς ἴσως ὁ Κυμῶτος Ἡρακλείδης ἐν Ddd 4

πρωτη Περιοικων. αυται δε τας μη ημερας κοιμη-
 ται, ινα νυκτες ερηγηρωσι, της δ νυκτος αδουσαι και
 ψαλλουσαι. Αφ' τελευται λυχνων και ομρων. ηρη-
 ται δε αυταις και πολλακις ο βασιλευς Αφ' της
 τῆς μηλοφορων αυλης. ησαν δε ουτοι τῆς δουροφο-
 ρων, και τῶν ημει πομυτες Περσαι, οπι τῆς ευρακων
 μηλα χρυσα εχοντες, χιλιοι (W) εριθμων. Σει-
 φινδιω εκλεγεσθαι οκ τῆς μυειων Περσων τῆς
 αθανατων και ουμρων. η διηει Αφ' της ουτων αυ-
 λης περὶ τῶν πομυτων ψιλσταπιδων Σαρδανων, 10
 εφ' ον εσδεις αλλος επεβαινεν η βασιλευς. οτε η εις
 τῆς ερατιω αυλιω ελθοι, ανεβαινεν οπι ο αρμα, ε-
 νιοτε η η εφ' ιππου περὶ τῶν εσδε ποτε εωραθη εξω

Fort. δι-
 εν. id est,
 uonatio-
 nem.
 Scribo m-
 εις αμα-
 σαι.
 τῆς βασιλειων. εις οπι ησαν εζιοι, και αι παλ-
 λακιδες αυται σωεζησαν. ο δε θενος εφ' ω ερη-
 ματιζε και θημρος, χρυσα κω, ον ωειεις ησαν τεσ-
 σαρεις κιονισχι λιθοκρητοι, χρυσα, εφ' ον διετεταρο
 ιματιον ποιικλον, πορφυρω.

Solum in quo sedens ius dicebat, responaque dabat legationibus, aureum, quatuor aureis & gemmatis columellis circumpositis iustinebatur, super quibus variam purpureamque vestem extendebant.

Perficarum primo) trecentæ mulieres. Hæ autem, ut noctu vigilent, interdium somnum capiunt. Totam autem noctem canunt & citharam pulsant, ardentibus lucernis. Cum illis rex per stationem clauatorum excubitorum perductis sæpe etiam rem habet. E classe hastatorum clauatores ij fuerunt, omnes Persæ natione, numero mille, virtutis ac fortitudinis ergo selecti ex decem Persarum millibus, quos vocat Immortales. In horum summis hastilibus aurea mala extrabant, unde & nomen. Per illorum stationem pedibus rex transibat, tapetibus glabris substratis, Sardonios appellant, per quos incedere alii nemini quam regi concessum erat. Ad extremam illorum stationem quum rex peruenisset, in currum ascendebat, & aliquando in equum. Nunquam certe pedes è regia progrediebatur. Ad fores vique si prodiret, exhibant cum eo pellices.

ΕΚ ΤΩΝ ΚΛΕΑΡΧΟΥ
 τῆς Σολέως.

EX CLEARCHO,
 Solensi.

Non solum autem eodem in libro habentur ista Clearchi apud illum, sed proxime sequuntur illum Heraclidis locum, ubi μηλοφορων fit mentio, sicut hic μηλοφοειας.

Παρά τῶ αυτω, εν τῶ αυτω
 βιβλίω.

Apud eundem, eodem
 in libro.

ΚΛΕΑΡΧΟΣ δε ο Σολεις, εν τεταρτω βίον,
 περιειπων περὶ της Μήδων τρυφης, και οπι
 Αφ' τῶ τῶ πολλοις δυνησασμεν τῆς περικλιονων,
 οπι φερει, και τῶ Αφ' Μήδων ημεσας Περσαις
 μηλοφοειαν, μη μονον ον επαρον πιμειαν, ελλα
 και τῆς δουροφορωτων τρυφης, εις οσον ηλθον αν-
 ανδριας, απομνημα.

CLEARCHVS Solensis quarto Vi-
 tarum libro, quum de Persarum lu-
 xu loquutus esset, & dixisset eos propter
 hunc multos ex accolis castrasse: addit,
 hanc etiam que à Medis ad Persas trans-
 iit melophoriam, non solum pœnas de
 Persis exegisse iniuriarum quas ab illis
 acceperant, sed etiam fuisse satellitum
 luxus documentum, ad quam effemina-
 tos mores deuenissent.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ.

EX AGATHOCLE.

Παρά τῶ Αθηναίω, εν
 τῶ ιβ.

Apud Athenæum, libro XII.

ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ η εν τριτω περὶ Κυζικη, εν
 Περσαις φησιν ει) και χρυσα κω και ομρον υδωρ.
 ει) ο) ετο λιβαδασ εβδομηκοντα, και μηδεν α πινειν

AGATHOCLES libro III. de Cy-
 zico, apud Persas aquam esse tradit
 quam aurea appellat, nimirum scaturigi-
 nes septuaginta: è quibus foli bibebant

Malim
 ειναι

1 Sic Dalechamp. Sonas autem μακροει, mala gestantes, seu malorum gestatores. Cuius appellationis ratio paulo post redditur. Quidam μακροει interp. pluribus verbis, Hastilia gerentes aureis malis præpilata, 2 Intellige satellitum: qui δουροφοει dicti sunt quoniam hastas gererent. 3 Vide in præcedente Heraclidis loco quia margini adscripta sunt de voce μακροει.

rex ipse ac maximus natu filius: aliorum si quis biberit, morte pœnas luit.

ἀπὸ αὐτῆς ἢ μόνον βασιλέα καὶ τὸν ἀρεσέυτατον αὐτῶν τῶν παίδων. τῶν δ' ἄλλων ἐὰν ἕσπῃ, θάνατος ἢ ζῆμια.

EX CHARETE

Mitylenæo.

Apud eundem Athenæum, eodem libro.

ΕΚ ΤΩΝ ΧΑΡΗ-

τος τῆς Μιτυλιώμου.

Παρά τῶν ἀπὸ Ἀθηνῶν, ἐν τῶν ἀντιβιβλίων.

CHARES autem Mitylenæus libro quinto historiæ Alexandri, Ad tantum, inquit, luxum processerunt Persarum reges, ut supra verticem regii cubilis superne esset cœnaculum quinque lectos habens: in quo quinque talentorum auri millia reposita semper erant. Atque hoc cœnaculum cervicalium regum appellabant. Ad pedes autem cubilis erat alterum cœnaculum tres lectos habens, ubi tria talentorum argenti millia reposita erant. atque hoc cœnaculum scabellum regis, siue subsellium, vocabant. Quinetiam vitis aurea gemmis ornata in eius cubiculo erat super ipso cubili. Hæc vero vitem Amyntas, in libro quem σαθμοῖς inscripsit, racemos etiã habuisse scribit ex pretiosissimis gemmis compositos: ac non procul ab ea repositum fuisse craterem aureum, Theodori Samii opus.

10

ΧΑΡΗΣ δ' ὁ Μιτυλιώμος ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν περὶ Ἀλέξανδρον ἰστορίᾳ, εἰς τὸν Φησὶν, ἦσαν περὶ τῆς Περσῶν βασιλείας, ὥστε ἔχουσαι τῆς βασιλικῆς κλίνης ὑπὸ κεφαλῆς οἰκηματιὰ πέντακλινον, ἐν ᾗ χρυσοῦ πέντακιχλίας ἀφ' ἑαυτῶν ἐκείνου τάλαντα. καὶ τὸν ἐκαλεῖτο ἀρεσοκεφάλαιον βασιλικόν. καὶ περὶ ποδῶν, ἕτερον οἰκηματιὰ τεῖκλινον, οὗ τάλαντα τετράκλια ἐκείνου ἔργου καὶ ἀρεσοσηρβύερον βασιλικόν ὑποπόδιον. καὶ ἐν τῶν κοιτῶν καὶ λιθοκόλλητος ἀμπελος χρυσοῦ ὑπὸ τῆς κλίνης. τῆ δ' ἀμπελον τούτῳ Ἀμύντας Φησὶν, ἐν τοῖς σαθμοῖς, καὶ βότρυας ἔχειν ἐκ τῶν πολυτελεσάτων ψήφων σιωπετικῶν. ἕμαχρον τε τούτης ἀνακείσθαι κρατῆρα χρυσοῦ, Θεοδώρου τῆς Σαμίας ποίημα.

20

1 Q. d. Cui gemmæ agglutinatz erant. Vel, gemmas agglutinatas habens.

RCHO,

li.

sequuntur illis

codem

to.

Solensis quarto Vi
um de Persarum lu
dixisset eos propter
olis castrasse: addit,
edis ad Persas transi
on solum pœnas de
riarum quas ab illis
iam fuisse sacellitum
ad quam effemina
ent.

THOCLE

libro XII.

libro III. de Cy
rias aquam esse trada
at, nimirum scaturig
quibus soli bibebat

minis raris paulo post reddi
duntur: qui duntaxat
149.